
Factors psicològics associats al control en la relació de
parella i la influència de les noves tecnologies

Treball de Final de Grau de Psicologia

Laia Pino Permanyer

Curs 2019 – 2020

Tutora: Anna Casellas Grau

13 de maig del 2020

1. Resum

Les conductes de control entre les parelles esdevenen gradualment més comunes entre la societat, sobretot mitjançant el sorgiment de les noves tecnologies, esdevenint noves metodologies que faciliten la producció de determinades conductes de control. La present investigació té els objectius de descriure aquestes conductes de control i assenyalar les diferències segons la perspectiva de cicle vital, en funció de tres franges d'edat, segons el gènere i la convivència de les parelles. La investigació s'ha dut a terme mitjançant una eina d'avaluació *ad hoc*, l'Escala de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella, basada en dues eines validades, i en la qual qualsevol adult major de 18 anys ha tingut accés, han participat 100 subjectes, dels quals 65 (65%) eren dones i, 35 (35%) eren homes. Els principals resultats apunten al col·lectiu més jove com el que perpetua més aquestes conductes, i uns resultats en aspectes de diferències de gènere molt controvertits.

Paraules Clau: Joves, parella, relacions de parella, Internet, TIC, telèfon mòbil, violència, ciberassetjament, conductes de control.

Control behaviours between couples are gradually becoming more common among society, especially through the emergence of new technologies and their excessive use, facilitating the production of certain control behaviours. The present research aims to describe these control behaviours and point out the differences according to the life cycle perspective, gender, and cohabitation of the couples. The research was carried out using an evaluation tool, the Scale of Control through Social Networks in the Relationship, based on two validated tools, and in which any adult over the age of 18 has had access, 100 subjects participated, of whom 65 (65%) were women and 35 (35%) were men. The main results point to the younger group as the main perpetuator of these behaviours, and the results in aspects of gender have shown to be very controversial.

Key Words: Young people, couple, couple relationships, Internet, ICT, cellphone, violence, cyberbullying, controlling behaviours.

Í N D E X

1. Resum.....	1
2. Introducció.....	5
3. Marc teòric.....	8
3.1. <i>Concepte relació de parella.....</i>	8
3.2. <i>Introducció de les noves tecnologies en les relacions de parella....</i>	9
3.3. <i>Prevalença en l'ús de les noves tecnologies per edats.....</i>	13
3.4. <i>Conductes violentes en la parella.....</i>	15
3.4.1. <i>Factors de risc i de protecció.....</i>	17
3.4.2. <i>Conductes de control en la parella mitjançant les noves tecnologies.....</i>	19
3.5. <i>Parelles adolescents i noves tecnologies.....</i>	23
3.6. <i>Prevenició de l'ús inadequat de les noves tecnologies.....</i>	25
4. Objectius generals i específics.....	28
5. Hipòtesis de la recerca.....	28
6. Metodologia.....	29
6.1. <i>Tipus de disseny.....</i>	29
6.2. <i>Procediment.....</i>	29
6.3. <i>Instrumentes d'avaluació.....</i>	30
7. Resultats.....	33
7.1. <i>Descripció de la mostra.....</i>	33

7.2. Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons la variable sexe.....	34
7.3 Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons el Cicle Vital.....	38
7.4 Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons la seva convivència, sexe i edats compreses entre 18 - 24 anys.....	48
7.4.1 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials d'homes que no conviuen amb la parella.....	48
7.4.2 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials de dones que no conviuen amb la parella.....	50
7.4.3 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials d'homes que conviuen amb la parella.....	52
7.4.4 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials de dones que conviuen amb la parella.....	54
8. Discussió.....	57
9. Limitacions.....	61
10. Conclusions.....	63
11. Futures línies de investigació.....	64
12. Bibliografia i webgrafia.....	65
13. Annexos.....	71
13.1 Consentiment.....	71
13.2 Enquesta sobre la conducta de control mitjançant l'ús de les noves tecnologies en les relacions de parella.....	72

2. Introducció

Tota bona investigació s'inicia amb una pregunta; en aquest cas, la pregunta que va donar peu a la realització d'aquesta investigació va ser, quina influència tenen les noves tecnologies en les conductes control en les relacions de parella? Aquesta mateixa pregunta va sorgir també durant els dos anys que vaig fer Batxillerat, en els quals vaig dur a terme una investigació similar, però, en aquell cas, l'enfocament de l'estudi es trobava en les afectacions que podia tenir l'ús de les noves tecnologies en el rendiment acadèmic dels estudiants. Les conclusions van reafirmar la nostra hipòtesi, que plantejava que les noves tecnologies tenien una influència negativa en el rendiment acadèmic dels adolescents. D'altra banda, és necessari esmentar que va esdevenir un estudi que mancava de molta fonamentació teòrica rellevant i d'una estructura ferma. Però, seguint la línia d'aquell treball, a partir d'aquesta investigació o TFG, tenia la finalitat de conèixer en profunditat aquestes tecnologies, mitjançant un estudi més ampli i en profunditat, per així estudiar la seva influència en altres àmbits, com ho és la violència implícita en les conductes de control de les relacions de parella, també podent observar els canvis que s'han produït en els darrers 4 anys, d'ençà que vaig dur a terme l'estudi anterior.

Per començar el treball, primer de tot havia de plantejar, què és la violència? Esdevé un acte de violència, l'ús deliberat de la força física o el poder, sigui en grau d'amenaça, contra un mateix, una altra persona, grup o comunitat, el qual causi o tingui moltes probabilitats de causar lesions, mort, danys psicològics o trastorns del desenvolupament (Organització Mundial per la Salut [OMS], 2002). Coneixem per aquestes pràctiques algunes conductes com bufetades, cops o puntades de peu, però també s'inclou la violència sexual i l'emocional com l'abús mitjançant insults, humiliació, intimidació o algun tipus d'amenaça (OMS, 2002). En el desenvolupament d'una relació de parella poden esdevenir actes d'aquesta mateixa tipologia a les persones que formen part d'aquesta relació.

Segons una enquesta realitzada per la Fundació d'Ajuda contra la Drogoaddicció ([FAD], 2018), a l'Estat Espanyol una de cada quatre persones entre 15 i 29 anys opina que certes conductes de control, també considerades com a violència, són naturals en la parella, esdevenint un pensament preocupant. Aquestes conductes poden donar lloc a una forta denigració de la relació de parella, mostres d'actituds de desconfiança, gelosia, inseguretats i, conseqüentment, esdevenir en un fort desgast emocional. Arran de l'esdeveniment de les xarxes socials, ha sorgit aquesta nova tipologia de violència en les relacions de parella, en la qual aquestes xarxes hi tenen un paper clau.

Tot i això, les xarxes socials disposen de múltiples aspectes positius, ja que també es perceben com a estructures d'intercanvi social des de les quals s'ofereixen recursos de suport. Permeten als éssers humans el desenvolupament de pràctiques de cooperació i suport que generen cohesió en els grups, així com per a l'afrontament per la incertesa, les mancances afectives i materials (Hernando, 2012). Una xarxa social virtual es defineix com un espai d'interacció i intercanvi d'idees que són representatives en la comunicació i socialització dels integrants de cada grup, de manera que visibilitza les xarxes de les persones i en l'ampliació de possibilitats de connectar-se amb altres (Winocur, 2001).

Tot i els beneficis de les xarxes, a través d'aquesta investigació, no treballarem amb els aspectes positius de les tecnologies i les possibilitats que aquestes brinden a la societat; ens enfocarem en els aspectes més perjudicials d'aquestes i dels recursos que en deriven. Esbrinarem les afectacions a les relacions de parella que s'estableixen derivats dels recursos que els nous mitjans proporcionen, què condiciona la decisió d'utilitzar-los o de no utilitzar-los i quin ús fer-ne (Breakwell i Fife-Shaw, 1987), i ho farem a través del següent estudi.

Aquest treball s'ha dut a terme en el període de 6 mesos, aproximadament. La Fonamentació Teòrica exposada en les primeres pàgines es va realitzar entre el desembre de l'any 2019 i el mes de febrer d'aquest mateix any, i posa en coneixement al lector respecte als estudis més rellevants que s'han dut a terme relacionats amb el tema treballat, així com, també descriu en profunditat en què

consisteixen aquestes conductes, la seva prevalença, factors de risc i protecció, les persones més afectades i com prevenir-les de forma adequada.

A continuació, esmentem els objectius i les hipòtesis de l'estudi, tot ajudant a donar peu a l'exposició de la metodologia, la qual esdevé d'enquesta, i facilita la descripció del comportament de la mostra, mitjançant els anàlisis descriptius de les relacions entre l'ús de les noves tecnologies i la conducta de manipulació entre la parella.

Un cop duta a terme l'enquesta per avaluar les Conductes de Control en les Relacions de Parella a través de les Xarxes Socials, a mitjans del mes de febrer es va procedir a obrir-la al públic, donant la possibilitat que qualsevol persona major de 18 anys hi pogués participar, i es va mantenir oberta durant el període d'un mes, fins a aconseguir una mostra significativa.

Per anar acabant, trobem els resultats de l'enquesta *ad hoc*, realitzats un cop obtinguda la mostra necessària, els quals han estat distribuïts en funció del gènere, el cicle vital i la convivència de la parella, en aquest mateix ordre, utilitzant gràfiques en els tres casos per facilitar l'exposició dels resultats. I així, per últim, es presenta la discussió, on trobarem la comparació dels resultats amb les hipòtesis plantejades de forma prèvia, reafirmant-les o rebutjant-ne algunes, i acabar amb les conclusions, en les quals complim amb els objectius proposats, tot plasmant per escrit que s'ha descobert al llarg del procés de la investigació.

3. Marc teòric

3.1 Concepte relació de parella

La comunicació que estableixen els humans amb les persones més properes, segons Cornejo i Tapia (2012), incideix sobre les relacions i els vincles que aquestes establiran amb les persones que es trobin al llarg de la vida. Aquest fet pren una especial rellevància quan ens referim a una relació de parella, definida pels mateixos autors com un tipus de relació interpersonal que, sovint, esdevé, un dels aspectes centrals de la vida d'un ésser humà (Cornejo i Tapia, 2012). Aquest tipus de relació es basa en tres components: el compromís, la intimitat i la passió. Tots tres són de tipus social i dependran de la cultura on es visquin i reproduïxin les conductes (Stenberg, 1988). Alhora, segons Yela, 2002, les relacions de parella es poden dividir en tres fases: enamorament (desig d'intimitat i passió), l'amor romàntic-passional (major intimitat i compromís); i estima típica de companys (descens natural de la passió i compromís). En un inici, si existeix aquest enamorament mutu i s'estableix una relació amorosa, el primer que esdevé és el desenvolupament d'un fort vincle entre tots dos membres. Sobre el desenvolupament d'aquest vincle, són d'especial importància la reciprocitat de revelacions (és a dir, de confessions sobre aspectes importants de la intimitat, el que provoqui atracció i col·labori a la intimitat de la parella) i la complementarietat de necessitats (Yela, 2002). A continuació, sorgeix un estat de desig intens d'unió amb l'altre. La relació amorosa es crea a partir d'aquest "enamorament" combinat amb la intimitat sexual, i diferenciant-se d'altres formes d'amor en què l'afecte i el compromís poden estar presents. Per últim, entren en joc la decisió i les expectatives de mantenir la relació i romandre junts. Això significa, -a curt termini-, la decisió que un pren d'estimar l'altre i -a llarg termini-, el compromís per mantenir aquest amor, de fer plans de futur i treballar perquè aquests plans es realitzin (Almeida, 2013). Sternberg (1988) assenyala també que cada un dels tres components bàsics de l'amor té una evolució temporal diferent.

Però què entenem pel concepte d'una relació de parella? Adoptant el Model de Sistemes (Morin, 1980) podem concebre les relacions de parella com a un sistema del tot unitari format per una diversitat de variables que es relacionen de manera interdependent. Aquest sistema és una totalitat, per la qual cosa, el seu funcionament es comprèn com un tot, i no com la suma de les parts (Morin, 1980). Així mateix, es tracta d'un sistema que es retroalimenta, com uns circuits en constant feedback, observant com el comportament d'un dels membres de la parella influeix directament o indirectament sobre el de l'altre i és influït al seu torn per aquest (Parra, 1981).

El sentit que la societat dona al concepte d'una relació de parella pot canviar en funció d'una gran diversitat de factors, posant èmfasi en la cultura i el temps cronològic en el qual es troba la parella. Així aquests dos aspectes són considerats els més rellevants, degut al sorgiment sobtat de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (TIC). Aquestes innovacions tecnològiques han entrat dins la nostra quotidianitat, tot convertint-se clau en el benestar i procedir del dia a dia de les persones i les relacions interpersonals que estableixen, incloent-hi les relacions de parella (Nina, 2007). Una bona construcció i funcionament en les relacions de parella, pot contribuir de manera positiva en el desenvolupament familiar, atès que es brinden els recursos necessaris per a un bon desenvolupament personal i social dels individus que en formen part (Suárez i Vélez, 2018). Per contra, les relacions de parella sentimentals que s'hagin construït sobre uns fonaments negatius, estaran caracteritzades pel desequilibri i això podria repercutir en el seu desenvolupament i funcionament posterior (Maureira, 2011).

3.2 Introducció de les noves tecnologies en les relacions de parella

Les persones, com a éssers socials que són, tenen la necessitat de comunicar-se amb els altres, d'expressar els seus pensaments, idees, emocions, d'investigar, saber, obtenir informació creada, expressada i transmesa per uns altres. La creació, recerca i obtenció d'informació són accions essencials i pròpies a la naturalesa humana, esdevenint la cultura el fenomen més rellevant de la socialització del

coneixement (Cornejo i Tàpia, 2011). Aquesta creació, recerca i obtenció de coneixement ha anat provenint de diverses fonts al llarg de l'evolució humana, basant-se en el boca-orella en etapes anteriors, fins a tenir com a base, algunes eines derivades de les TIC. Actualment el telèfon mòbil és un dels dispositius tecnològics més emprats, i ha passat de ser un simple instrument de comunicació interpersonal a convertir-se en una plataforma de creixent complexitat que intervé en l'esfera privada de les persones i es projecta a l'esfera pública, fet que semblava difícilment creïble pocs anys enrere (Pedrero, Rodríguez i Ruiz, 2012). Mitjançant el dispositiu mòbil, l'emissor envia un missatge amb capacitat de resposta, ja que el receptor dels missatges pot prendre decisions, realitzar un missatge propi tot dialogant, d'una manera o una altra, amb l'emissor (Armañanzas, Díaz i Meso, 1996). La interactivitat entre subjectes implica establir noves formes de relació entre individus a través de comunicació interactiva (Alonso, 2005).

Tot i això, l'ús inadequat de la xarxa també genera nous problemes que se centren en les amenaces a la privacitat, com passa amb alguns fenòmens com el *-sexting-*, el *-ciberassetjament-* o el *-ciberbullying-*. S'entén per *sexting* l'enviament d'imatges o missatges de text amb un contingut sexual explícit a través d'un dispositiu electrònic, especialment un telèfon mòbil (Real Academia Española [RAE], 2019). Per altra part, s'entén per *ciberbullying* com l'enviament de correus electrònics o amenaces amb missatges instantanis, difusió de rumors o publicació fotos vergonyoses d'altres persones (RAE, 2019), que a diferència del ciberassetjament, aquest es dona exclusivament entre menors, mentre que el *ciberassetjament* succeeix entre un menor i un adult.

Alternativament, un dels problemes principals que comporta el *sexting*, a més de la degradació personal i la pèrdua de privacitat, és l'aparició de certs comportaments delictius com el *grooming*, el *ciberbullying* i la *sextorsió* (Durán i Martínez-Pecino, 2015). S'entén per *grooming* l'assetjament sexual a menors d'edat a través dels mitjans informàtics o telemàtics, fonamentalment mitjançant xats i xarxes socials. Per *sextorsió* s'entén una extorsió o un xantatge, realitzat a través d'una xarxa informàtica, que pot comportar alguna amenaça, generalment, però no sempre, per

alliberar imatges de la víctima sexualment explícita si no participa en cap forma d'activitat sexual (Jurecic, Popplin, Spera i Wittes, 2016).

Centrant-nos en el *ciberbullying*, Mesch (2012) descriu que ha estat simultani l'augment de l'ús d'Internet i l'augment dels informes sobre *ciberbullying*. El *ciberbullying* en el desenvolupament juvenil es coneix com un acte d'agressió intens i intencionat contra una altra persona, nociu i repetitiu amb la intenció de fer un mal. També inclou els comentaris grollers o desagradables sobre els altres en línia, difondre rumors i distribuir vídeos que resultin ofensius o vergonyosos per a la víctima. Les conseqüències d'aquesta conducta, s'amplifiquen amb l'augment de l'ús de les tecnologies. Segons Mesch (2012), mitjançant l'ús de les TIC, el *ciberbullying* pren avantatges que cal prendre en consideració, respecte a l'assetjament presencial. En primer lloc, la comunicació en línia per la seva pròpia naturalesa ja pot donar lloc a l'assetjament escolar. Això vol dir que una comunicació que no tingui proximitat amb la víctima pot arribar a comportar una falta d'inhibició i majors percepcions negatives dels altres per part de la persona agressora, resultant en un augment de l'assetjament. En segon lloc, els agressors aprofiten l'anonimat d'Internet mitjançant l'ús de pantalles o sobrenoms amb la finalitat d'ocultar la seva identitat. En tercer lloc, l'entorn en línia disposa i proporciona als usuaris d'un públic ampli per dur a terme les accions agressives, un potencial que pot apel·lar als autors. Finalment, el gran públic pot amplificar els efectes negatius de l'assetjament en línia sobre la víctima, ja que l'assetjat està sent vigilat per tots els seus coneguts.

El ràpid i constant creixement de l'ús de les noves tecnologies ha comportat aquests perjudicis que tenen afectacions especialment per als joves i menors, derivats de les noves formes de violència que sorgeixen d'aquest ús, com l'esmentat *ciberbullying* constituint, també, un dels efectes negatius predominants vinculats a un ús inadequat de les TIC (Burgess, Hinduja i Patchin, 2009; Ortega, 2008; Pulido i Tejedor, 2012). Entre el conjunt de conductes que la persona agressora pot dur a terme en la pràctica de ciberassetjament s'hi troben l'enviament i difusió de

missatges ofensius o vulgars, de missatges amenaçadors, rumors sobre la víctima, la violació d'intimitat, l'exclusió social, o la suplantació de la identitat (Willard, 2005).

Si contextualitzem aquest ciberassetjament en el context de la parella, podem citar diversos estudis on es posa de manifest que almenys la meitat dels joves que han patit *ciberbullying* identifiquen a la seva parella com la persona assetjadora (Spitzberg, 2002). Entre els joves que amb més freqüència solen assetjar tecnològicament a un altre destaca la parella íntima (Alexy, Burgess, Baker i Smoyak, 2005). De fet, un dels aspectes més rellevants a tenir present en relació al *ciberbullying* en la parella, són les diferències de gènere. En aquest cas, es posa de manifest certa controvèrsia: tot i que alguns treballs no identifiquen una relació causal entre *ciberbullying* i gènere (Finn, 2004), altres sí que han trobat (Li, 2006) i apunten que els nois (en comparació amb les noies) solen ser els que cometen més actes de *ciberbullying*, mentre que les noies (en comparació amb els nois) solen ser les víctimes majoritàries d'aquest tipus de violència. Tot i això, els joves que han establert relacions estretes i de suport amb les seves parelles, família i grup d'iguals semblen ser més capaços de resistir i fer front als intents de *ciberbullying* (Mesch, 2012).

En el cas concret de les relacions de parella, un dels principals conflictes que emergeixen en les relacions de parella associats als usos de tecnologies són per gelosia (Rodríguez i Rodríguez, 2016). Entenem per gelosia un estat que una persona pot experimentar i, segons el context, pot donar lloc a tristesa, ràbia o ansietat (Duran i Martínez-Pecino, 2015). Sembla que aquesta gelosia va de la mà amb un major ús d'aplicacions de missatgeria instantània o de xarxes socials com a forma de comunicació íntima, amb la possibilitat de conèixer, així com de controlar més, el que se sap sobre l'altre. Aquesta sobre informació al voltant de l'altre i les seves interaccions reals o virtuals desencadena emocions de desconfiança i gelosia. Una classe d'informació que sovint esdevé en múltiples conflictes per gelosia són les fotos i les mostres d'aprovació a aquestes (Durán, et al., 2015).

Aquestes mediacions tecnològiques en les relacions afectives estan constituïdes per dispositius que van des del que permet a una parella continuar la seva interacció

sense importar espai o temps, fins a les aplicacions que faciliten als seus usuaris identificar persones en el seu entorn amb els que podrien entaular una relació. Aquesta reconfiguració de l'amor, a la llarga, podria contribuir a un desequilibri de les relacions socials (Becker, Cooper i Galbreath, 2004).

L'augment de l'ús de la tecnologia pot crear dificultats per a les parelles que intentin inhibir l'ús problemàtic del telèfon i establir límits clars. A més, és possible que algunes parelles se sentin més còmodes expressant determinats aspectes de la seva personalitat (per exemple, vulnerabilitats) només a través de les xarxes socials o fòrums en línia, creant així una major divisió entre les parelles (Becker, et al., 2004).

3.3 Prevalença de l'ús de les noves tecnologies per edats

Segons un estudi recent realitzat per l'Institut Nacional d'Estadística (Instituto Nacional de Estadística [INE] 2019) respecte a l'ús de les tecnologies entre la població, en l'àmbit estatal, trobem que, entre la població adolescent, (16 - 24 anys d'edat), un 99,2% empra aquests dispositius diàriament. D'altra banda, entre la població jove d'entre 25 i 34 anys, un 97,9% fa ús recurrent de les noves tecnologies. Per últim, entre la població adulta que oscil·la entre els 35 als 44 anys troben que un 97,4% en fa un ús freqüent. Com podem observar en les Taules inferiors, 1 i 2, la Taula 1 exposa els percentatges d'ús de les TIC referents al sexe femení, els quals resulten molt similars als de la Taula 2, referents als del sexe masculí. En totes dues taules, s'observa, també, que la tendència és més aviat decreixent a mesura que augmenta l'edat de la població; tot i això, en tots tres casos el percentatge és molt elevat i la diferència és mínima.

Taula 1. Percentatge de dones que utilitza les TIC

Edat	% ús tecnologies
De 16 a 24	99,2%
De 25 a 34	98,2%
De 35 a 44	97,0%

Nota. Adaptat de “Població que utilitza Internet” de l’Institut Nacional d’Estadística (INE), (2 de desembre de 2019). Recuperat de https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout

Taula 2. Percentatge d’homes que utilitza les TIC

Edat	% ús tecnologies
De 16 a 24	99,0%
De 25 a 34	97,6%
De 35 a 44	97,8%

Nota. Adaptat de “Població que utilitza Internet” de l’Institut Nacional d’Estadística (INE), (2 de desembre de 2019). Recuperat de https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout

Un altre fet on cal posar èmfasi és en les diferències observades entre gènere, ja que les dones disposen de majors percentatges d’ús de les tecnologies que no pas els homes. També es disposa dels resultats entre la població de la Unió Europea, a la Taula 3, resultant molt similars als realitzats en l’àmbit estatal espanyol. Així, a la Taula 3, els resultats obtinguts també mostren com la tendència és creixent fins l’any 2018, pel que fa a la població que emprava aquests dispositius.

Taula 3. Població que ha utilitzat Internet els últims 3 mesos en la UE

Any	% població de 16 a 74 anys
2016	82%
2017	83,5%
2018	85%

Nota. Adaptat de “Població que utilitza Internet” de l’Institut Nacional d’Estadística (INE), (2 de desembre de 2019). Recuperat de https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout

Per últim, dins d’aquest mateix estudi també es van qüestionar les finalitats d’ús de les tecnologies, diferenciades en funció del sexe. A la Taula 4, doncs, s’exposen algunes de les temàtiques qüestionades entre la població en quant a les diferències en la finalitat d’ús de les TIC. Els percentatges mostren poques diferències rellevants entre les finalitats estudiades; tot i això, la participació a les xarxes socials constitueix l’aspecte més diferenciat entre ambdós sexes, donat que les dones que empen les tecnologies amb aquesta finalitat són el 67% i, els homes, són el 62,1%.

Taula 4. Finalitat d’ús de les TIC dividit en funció del gènere

Finalitat	% Dones	% Homes
Rebre o enviar missatges	78,6%	80,7%
Participar en xarxes socials	67,0%	62,1%
Llegir notícies o articles on-line	76,1%	80,8%
Finalitats educatives	26,9%	26,3%
Publicar continguts propis per compartir	35,5%	33,6%
Escollir música	67,4%	70,4%
Activitats relacionades amb la recerca de feina	21,3%	18,9%

Nota. Adaptat de “Població que utilitza Internet” de l’Institut Nacional d’Estadística (INE), (2 de desembre de 2019). Recuperat de https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout

3.4 Conductes violentes en la parella

Una conducta violenta és descrita per l’Organització de les Nacions Unides [ONU], 2019 com un dany o perjudici causat a una persona pel comportament contrari a les

normes socials d'un altre individu o grup d'individus. Amb el pas dels anys s'està cobrant consciència cada vegada més del problema de salut pública que suposa la violència de parella (Blanco, Garcia, Martin, Ruiz, 2004; Breiding, Black i Ryan, 2005; Edhborg, Nahar, Rydström i Ring, 2019).

La violència en la parella es refereix a qualsevol comportament, dins d'una relació íntima, que causi o pugui causar dany físic, psíquic o sexual als membres de la relació (Coyne i McDaniel, 2014). Aquests comportaments fan referència a agressions físiques, com bufetejar, colpejar o expulsar, a agressions sexuals; - per exemple relacions sexuals forçades i altres formes de coacció sexual; - a maltractament emocional, com insults, denigració, humiliació constant o intimidació; - amenaces de causar dany o d'emportar-se els fills. També inclou comportaments controladors i dominants com aïllar una persona dels seus familiars i amics, vigilar els seus moviments i restringir el seu accés a recursos financers, ocupació, educació o atenció mèdica. La violència infligida per la parella es presenta en tots els entorns i grups socioeconòmics, religiosos i culturals (Echevarria, 2016; Mola, 2019). S'esmenta que l'aclaparadora càrrega mundial de violència infligida per la parella és suportada majoritàriament per les dones (Coyne i McDaniel, 2014). Segons un estudi multipaís que va realitzar l'OMS l'any 2012 sobre la salut de les dones i la violència domèstica contra elles,- recollint dades de més de 24.000 dones de 10 països-, va confirmar que entre les dones que havien estat en una relació íntima, un 13-61% va declarar haver patit violència física per part d'una parella; el 4-49% va declarar haver patit violència física severa per part d'una parella; un 6-59% va denunciar violència sexual per part d'un company en algun moment de la seva vida; i un 20-75% van declarar haver experimentat almenys un acte emocionalment abusiu per part d'una parella durant la seva vida (OMS, 2012). De la mateixa manera que s'ha pogut observar, la violència de parella inclou diversos tipus de conductes violentes, no tan sols la violència física, sinó que també inclou la violència sexual i la violència psicològica (Stets, 2016). Al llarg de la trajectòria de la investigació sobre la violència en la parella, el focus d'atenció l'ha anat acaparant el maltractament o abús físic, sovint deixant de banda el maltractament o abús psicològic, com un simple complement del maltractament físic o una conseqüència

de l'agressió física (OMS, 2012). La violència no sempre és una acció que es produeix de manera ràpida, forta i immediata, ni sempre es constitueix físicament dolorosa; les persones poden patir violència, però no tan sols de manera física, sinó que també poden patir-la psicològicament (Stets, 2016).

3.4.1 Conductes de control en la parella mitjançant les noves tecnologies

Les conductes de control i vigilància a la parella a través de xarxes socials es poden descriure com l'acció de visitar freqüentment el perfil de la parella, llegir els comentaris dels seus amics, revisar les fotos, les actualitzacions d'estat i / o les seves relacions, o en definitiva tractar de controlar a l'altre a través del seu perfil en una xarxa social. Mentre que les conductes de control es poden discutir en factors relacionats amb posicions jeràrquiques d'homes i dones, també és important tenir en compte la conducta de control com un aspecte bàsic que pot esdevenir clau en l'aparició d'una conducta agressiva. Tot i això les conductes de control poden succeir i succeeixen independentment del gènere i de la posició jeràrquica ocupada per la persona (Borrajó, Calvete i Gámez 2018). S'ha realitzat una identificació d'una sèrie de conductes que solen precedir l'aparició de la conducta violenta. Entre aquestes destaquen els intents de control i aïllament, l'agressivitat verbal, la manca de reconeixement dels mateixos errors, i les diverses formes d'humiliació i menyspreu cap a la parella, (Corsi i Ferreira, 1998), tot descobrint que una elevada necessitat de control sobre la parella prediu tant l'agressió com la victimització (Stets, 2016). Podem observar formes de control sobre la parella com el control d'algunes conductes, aïllament de la persona dels amics i la família, vigilància dels moviments o restricció d'aquests, inclosa la restricció de l'accés a determinats recursos. Sovint s'han atribuït aquestes accions a factors com l'edat, un baix nivell educatiu, antecedents de violència, consum d'alcohol o drogues i trastorns de la personalitat, referenciats a la Taula 5 (Borrajó, et al., 2018).

En una nova societat de la informació i la comunicació, en la qual en tan sols un sol segon s'arriben a donar més de 25.000 *likes* a Facebook, més de 4.000 cerques a Google i més de 37.000 *tweets* enviats a través de Twitter, les TIC poden influir per

augmentar aquestes tàctiques de control sobre les parelles (Sánchez, 2014). Aquestes pràctiques també conegudes com a *cibercontrol*, impliquen sovint que les parelles coneguin les contrasenyes de les xarxes socials de la seva parella i les revisin de manera habitual constituint una nova forma de violència (Borrajo, et al., 2018).

Les TIC són amb freqüència emprades com a mitjans per dur a terme comportaments abusius cap a la parella com l'esmentat anteriorment, principalment en forma de control psicològic i agressions psicològiques i verbals. Les conductes d'abús en línia a la parella inclouen el control a través de les xarxes socials, el robatori o l'ús indegut de contrasenyes, la difusió de secrets o informacions compromeses, les amenaces i els insults públics o privats a través de les TIC. Es distingeixen quatre tipus d'abús (Darvell, Walsh i White, 2011):

1. Hostilitat electrònica, que inclou la publicació o enviament de missatges amenaçadors o insultants a través de xarxes socials, missatges de text o e-mail.
2. Intrusivitat, referida al control de correu electrònic i xarxes socials, canvi de contrasenyes i creació d'un perfil fals.
3. Humiliacions electròniques, referides principalment a la publicació de fotos o informació en xarxes socials o webs per humiliar o avergonyir a la víctima.
4. Exclusió electrònica, referida a l'eliminació, exclusió o bloqueig en xarxes socials o llistes d'amics.

Existeix molta preocupació pública a què aquests dispositius obrin noves vies d'agressió. Segons l'estudi exploratori *Using Technology to Control Intimate Partners* realitzat per Burke, Wallen, Vail-Smith i Knox (2011) respecte a l'ús de la tecnologia amb a finalitat de controlar la parella íntima, es va trobar una relació significativa entre el gènere i l'acció de revisar històries del telèfon mòbil, el correu electrònic i fer trucades excessives. En l'estudi, les dones tenien més probabilitats de supervisar el comportament de la parella mitjançant la comprovació de l'historial de trucades, la revisió dels correus electrònics i la realització de trucades

excessives, en comparació amb els homes enquestats. Més del 50% de les dones declaraven haver comprovat les xarxes socials per supervisar les activitats de les seves parelles, mostrant també una diferència significativa entre homes i dones. Una de cada cinc dones va indicar que supervisaven el comportament de les seves parelles mitjançant l'enviament d'un nombre excessiu de correus electrònics. Més del 20% de les dones utilitzaven la contrasenya de la seva parella per controlar les comunicacions de la parella en comparació amb el 6% dels homes. Mentre que el percentatge va esdevenir baix, significativament més homes que dones utilitzaven càmeres ocultes per controlar les seves parelles. Segons les respostes, els homes també eren molt més propensos a supervisar el comportament de la parella mitjançant la vigilància GPS, amb un 5% dels homes i un 1% de les dones que indicaven haver realitzat aquesta activitat (Burke, et al., 2011). En relació a aquest fenomen, es troben experiències d'esdeveniments sorprenents relacionats amb conductes de control de la parella, com el que explica el psicòleg Jill Murray (2011) respecte a noies que acudeixen a la consulta del psicòleg amb 9.000 missatges de text i centenars de trucades de les seves parelles dutes a terme en el període d'un mes, tan de dia com de nit. Sovint consisteixen en missatges que poden arribar a ser amenaçadors com 'Hola. Com estàs? On ets? Amb qui estàs? Amb qui estàs parlant?' Per tant, es fa evident l'existència de l'ús de les TIC com a mesura de control en les parelles.

3.4.2 Factors de risc i de protecció en dur a terme conductes agressives

Els factors de risc constitueixen característiques, trets o l'exposició d'un individu que fa que augmenti les probabilitats de patir malalties o lesions. En aquest cas s'estableix com la predisposició a què es dugui a terme una conducta violenta en una relació de parella (OMS, 2019). Seguint els factors de risc des del Model Ecològic (Bronfenbrenner i Belsky 1980, 1986), es troben tres tipologies de factors de risc; els factors de risc del microsistema on l'individu es desenvolupa de forma més immediata; el mesosistema fent referència als diferents sistemes amb els quals interacciona diàriament l'individu; i el macrosistema, on refereix a la cultura i societat

de la qual aquest forma part. A la Taula 5 es posa en rellevància els factors de risc que incideixen en major magnitud en funció del sistema, incloent els factors individuals, socials i culturals.

Taula 5. Factors de risc en funció del sistema

Microsistema	Edat Feina Nivell educatiu Estrès laboral / vital Violència contra familiars Ingressos econòmics Detencions anteriors Abús de drogues Odi / hostilitat Depressió Abús d'alcohol
Mesosistema	Víctima infantil d'abusos Assetjament Separació de la parella Control sobre la parella Maltractament d'animals Gelosia Haver patit abús emocional i / o verbal Historial d'agressions sobre la parella
Macrosistema	Cultura Valors socials Ideologia Creences socials

Nota. Adaptat de “Factors de risc i factors de protecció a l’addicció de les noves tecnologies i xarxes socials en joves i adolescents”, de Echeburúa, E., (10 de desembre de 2012). Recuperat de https://www.aesed.com/descargas/revistas/v37n4_5.pdf

A la Taula 5 s'observa com el context familiar, social, educatiu, o aspectes de caire biològic juguen un paper clau envers la capacitat d'enfrontament de la persona a les adversitats del dia a dia, o en aquest cas l'ús de la violència. Destaquen, en l'àmbit de microsistema un baix nivell educatiu, detencions anteriors, que poden trobar-s'hi o no relacionades amb actes de violència, i l'edat, on s'identifica el rang d'entre 20 i 25 anys d'edat com el de major risc d'aparició d'episodis de violència. En l'àmbit de mesosistema parlen d'haver patit abús emocional o verbal de forma prèvia, establint-se com un important condicionant per l'exercici de la violència posterior, conjuntament amb conductes de control sobre la parella. Per últim, en l'àmbit de macrosistema es posa èmfasi en la cultura i els valors socials de la població en la qual es situa, constituint de risc aquelles poblacions més subdesenvolupades. Aquests factors de risc es poden trobar esmorteïts davant la presència de factors de protecció que constitueixen circumstàncies o característiques que disminueixen la probabilitat que aparegui un trastorn o un resultat negatiu quan es fa front a una adversitat, funcionen com un esmorteïdor d'un factor de risc i redueixen la cadena de reaccions negatives que segueixen a l'exposició del risc (Rutter, 1985). Aquests factors de protecció poden ser classificats en tres tipologies: els personals, els familiars i els de comunitat (Becoña, 2006; Jarne i Talarn, 2015), i es descriuen a la Taula 6.

Taula 6. Factors de protecció en funció del sistema

Personals	Regulació de l'autoestima Habilitats socials i de comunicació Capacitat de resolució de conflictes Control de les emocions
Familiars	Relacions properes i positives amb adults Qualitat de criança (bona comunicació, establiment de normes i hàbits)

Comunitat	Connexions amb iguals Escolarització i recolzament educatiu Disposició de serveis socials i sanitaris de qualitat Connexions amb grups prosocials
-----------	--

Nota. Adaptat de “Factors de risc i factors de protecció a l’addicció de les noves tecnologies i xarxes socials en joves i adolescents”, de Echeburúa, E., (10 de desembre de 2012). Recuperat de https://www.aesed.com/descargas/revistas/v37n4_5.pdf

En resum, veiem que la violència en una relació de parella mitjançant l’ús de les noves tecnologies no constitueix un fet d’un únic origen, sinó que es pot trobar impulsat per una sèrie de factors de risc d’origen individual, social o provinent de la comunitat, com els esmentats a la Taula 5. Però, afortunadament, tot i patir alguns d’aquests factors de risc, com el consum de substàncies i l’incapacitat per controlar la ràbia, també el fet de disposar de factors de protecció que esdevinguin esmorteïdors com una bona capacitat de resolució de conflictes, esdevé clau en la prevenció de la violència.

Aquests constituïrien els factors de risc i protecció de les persones més vulnerables a adoptar conductes violentes dirigides a la seva parella, però canviant de perspectiva a la de la víctima d’aquesta violència, també s’identifiquen factors de tipus individual, comunitari i cultural que fan que aquesta esdevingui més vulnerable a patir aquest tipus d’esdeveniments. Alguns factors de tipus individual que s’identifiquen són l’edat, ja que entre els 22 i 25 és on produeix la major taxa de violència (Archer, 2000; Capaldi, Shortt y Kim, 2005; Riggs et al., 2000; Timmons y O’Leary, 2004) i , el nivell educatiu, a major nivell educatiu menys probabilitats de patir aquest tipus de violència, a l’abús d’alcohol i drogues, depressió i por. De tipus comunitari, destaca un baix desenvolupament del país, haver experimentat abusos durant la infància, baixos ingressos econòmics, feina i ajuda social. Per últim, de tipus cultural s’esmenten tenir determinades creences religioses que puguin donar més peu a patir alguns d’aquests actes, valors socials i cultura. Pel que fa als factors de protecció, són similars als de la persona agressora, i destaquen, de caire

personal; una bona regulació de l'autoestima i les emocions i unes bones habilitats socials; de tipus familiar, les relacions positives amb adults o una bona qualitat de criança; i per últim, per part de la comunitat, destaca una escolarització adient, bones connexions amb persones i disposar de serveis sanitaris (Echeburúa, Puente, Páez i Ubillos, 2016).

3.5 Parelles adolescents i noves tecnologies

Tot i els coneguts beneficis de les TIC, el seu creixement ha comportat, paral·lelament, l'emergència de molts perjudicis. D'una banda els joves poden arribar a passar molt de temps davant de la pantalla, deixant de banda les seves obligacions i temps de lleure. Aquesta qüestió pot ser tal, que, comencin a mostrar símptomes de malestar quan no estan davant de l'ordinador o el mòbil i que basin les seves relacions amb els altres en una relació únicament tecnològica. En aquest sentit, les xarxes socials estan suposant una revolució, ates a la popularitat i l'ús creixent d'eines de xarxes socials com Facebook, YouTube, Twitter, Instagram, Whatsapp, i blogs. L'ús de les xarxes socials està en augment, afectant tots els aspectes diaris de la societat actual (Bubose, 2011 i Yuste, 2020). Aquests mitjans socials tenen afectacions en l'actual funcionament de les relacions interpersonals (Carbonell, 2010) sobretot entre els més joves els quals fan un major ús d'aquests dispositius, derivats de les noves formes de violència que sorgeixen de la utilització de les tecnologies (Hinduja i Patchin, 2011).

L'etapa adolescent esdevé clau en l'ús de les TIC, ja que l'OMS (2020) defineix l'adolescència com el període de creixement i desenvolupament humà que es produeix després de la infantesa i abans de l'edat adulta. Es tracta d'una de les etapes de transició més importants en la vida de l'ésser humà, que es caracteritza per un ritme accelerat de creixement i de canvis. Aquesta etapa suposa experimentar inestabilitats, canvis i transformacions en la seva vida social i personal (incloent gestió d'emocions, preocupació pel cos o, gestió de la pròpia autoestima), propiciant un estat de més alta vulnerabilitat i susceptibilitat a les influències del món extern, del seu medi social. A això cal sumar-li, també, la maduració sexual, la

qual condueix a experimentar noves sensacions i processos desconeguts fins al moment, i generant, en alguns casos, preocupacions a l'adolescent. La comunicació en línia s'ha convertit en una part integral de la cultura juvenil. De fet, la seva difusió generalitzada està associada a l' "efecte xarxa", cosa que indica que l'ús extensiu de missatges de correu electrònic, missatgeria instantània i xarxes socials és el resultat de la seva difusió a través de les xarxes socials. Atès que aquestes xarxes reflecteixen la similitud social, una important qüestió de desenvolupament és fins a quin punt han canviat les xarxes l'ús que en fan els joves (Gaete, 2015).

Per aportar dades estadístiques sobre aquest fenomen, Hinduja i Patchin (2011) reporten els resultats d'una enquesta realitzada a adolescents, en la qual un 36% dels enquestats declarava que revisaven les xarxes socials de la seva parella fins a 30 vegades al dia; mentre que un 17% temia les conseqüències de no respondre a les trucades, els e-mails o els missatges de text de les seves parelles. Aquest mateix estudi exposava que un 22% dels joves sentien que la seva parella revisava en excés les activitats que duïen a terme a través de les xarxes socials o les seves comunicacions amb el telèfon.

Un punt rellevant que ha anat desapareixent des de la dècada dels vuitanta és el fet que la socialització al món electrònic genera el *nen adult*, ja que, a través dels mitjans de comunicació, aquests tenen accés a continguts que en condicions normals els estarien vedats per raó d'edat, la qual cosa produeix una pèrdua prematura de la innocència (Meyrowitz, 1984) i, les imatges tenen, de vegades, més força que els valors transmesos pels pares durant el procés de socialització (Liebes, 1991). L'expansió i la diversificació de les xarxes socials dels joves, així com el contacte perpetu amb els companys, creen noves demandes i oportunitats. L'ampliació de la xarxa social dels joves i la inclusió d'altres persones desconegudes poden obrir noves vies d'accés a informació valuosa per a l'exercici de rols d'adults. La comunicació en línia s'ha convertit en el principal canal per a joves per tal d'interactuar amb els seus amics i familiars, atès que permeten als adolescents mantenir-se en contacte amb els companys sense la mediació i l'estrict control dels pares. Però aquest accés també pot esdevenir una entrada als mercats vocacionals

i laborals, superant les restriccions imposades en el passat per la possible existència de segregacions en funció de l'estatus socioeconòmic i l'ètnia (Mesch, 2012).

La major part dels joves es troben a les xarxes socials i les activitats relacionades amb aquestes constitueixen parts importants per passar el seu temps lliure. Per a ells és molt important formar part d'alguna comunitat social d'internet, atès que les xarxes socials aporten una sensació de familiaritat o comunitat, amb la qual tothom pot comunicar-se, i, on comparteixen experiències. Els joves senten que pertanyen a algun lloc, responen a algú i algú els respon. A més, la comunicació virtual els ajuda a mantenir contacte amb els seus companys i augmentar el seu estatus social a la comunitat. Cada jove necessita sentir que algú l'accepta; així, a través d'una xarxa social poden comprovar quines persones reaccionen més i quines no reaccionen, de manera que puguin modificar el seu comportament i les seves idees amb la finalitat d'agradar més als altres. Els joves també poden experimentar amb les seves identitats i trobar les formes de millor comunicació i d'inclusió més senzilla al grup (Stasova i Khynova, 2012).

3.6 Previsió de l'ús inadequat de les noves tecnologies

Enfocant-nos en l'àmbit preventiu, disposem d'una sèrie de programes creats també a través de les noves tecnologies. L'Institut Català de les Dones va llançar l'any 2015 un vídeo anomenat "Desactiva el Control" utilitzant un context de control mitjançant el dispositiu mòbil amb la intenció d'ensenyar a les joves a identificar situacions de control a la parella i com superar aquestes situacions, es pot trobar en algunes plataformes digitals com *YouTube*. Alternativament van realitzar una sèrie de manuals pedagògics amb el nom d' "Estimar no fa mal" destinats als professionals que treballen amb adolescents, als mateixos adolescents entre 10 i 19 anys i els seus cuidadors, amb la finalitat de dotar de les competències necessàries per realitzar accions de prevenció de les situacions d'abús en les relacions de parella i afectives. Alhora, els manuals contribueixen fomentant actituds i comportaments igualitaris, promovent la reflexió al voltant dels comportaments abusius vinculats als rols de gènere i als models de feminitat i masculinitat. Tan els manuals com el vídeo

són de lliure accés, i s'hi pot accedir a través de la web de la Generalitat de Catalunya (Barragán, Gázquez, Martos, Molero, Pérez i Simón, 2016).

Per altra banda, és coneguda la funció d'algunes xarxes socials, com *Snapchat* que és una plataforma de les més utilitzades entre els adolescents amb la finalitat d'enviar missatges instantanis, els quals s'eliminen pocs segons després d'haverlos llegit, sense possibilitat de ser rastrejats. Aprofitant aquestes característiques, un grup d'activistes de l'Índia ha creat un perfil a aquesta xarxa social amb el nom de "LoveDoctorDotin" on s'ofereixen consells i recomanacions a nois i noies joves que pateixen o han patit relacions d'abús, però no tant sols això, també arriben sol·licituds de persones adultes en busca d'informació i recolzament en la seva pròpia situació personal. En primer lloc, el que es duu a terme des de "LoveDoctorDotin" consisteix en enviar una guia d'ajuda a l'usuari interessat, i a continuació segueixen a la seva disposició davant qualsevol aspecte en el que necessiti recolzament a través dels missatges instantanis (Guillen, 2016). És una metodologia alternativa per arribar als adolescents quan és important estar en la situació en la qual es troben per constituir d'ajuda de manera confidencial i segura, en absència de temors davant la difusió d'aquests esdeveniments. *Snapchat* permet guardar extremadament la privacitat i intimitat de la víctima, el que ajuda les víctimes a deixar-se anar i parlar-ne. La majoria de missatges que rep l'aplicació pertanyen a usuaris de l'Índia i el sud d'Àsia, Regne Unit i Amèrica de Nord (Guillen, 2016).

Una de les conseqüències de l'ús inadequat de les noves tecnologies és la capacitat addictiva d'aquests dispositius. L'addicció a Internet i a les xarxes socials és un fenomen preocupant. No obstant això, l'abús d'Internet pot ser una manifestació secundària a una altra addicció principal o d'altres problemes psicopatològics, com ara la depressió, la fòbia social o altres problemes de tipus impulsiu-compulsiu (el TOC o el TDAH, per exemple). La dependència de les noves tecnologies seguiria un patró d'ús excessiu associat a una pèrdua de control, símptomes d'abstinència (ansietat, depressió, irritabilitat) davant la impossibilitat temporal d'accedir a la xarxa, tolerància (necessitat creixent de més temps de connexió) i repercussions negatives en la vida quotidiana (Caro, 2016). S'han desenvolupat instruments per

avaluar el potencial addictiu d'aquests mitjans, però realment no hi ha estudis concloents. S'han descrit fins i tot trets de personalitat relacionats amb aquest patró, com trets narcisistes; sentiments de solitud i avorriment; extraversió, neuroticisme i obertura a l'experiència, associats positivament amb la freqüència d'ús; alt grau d'extraversió al costat d'un baix grau de responsabilitat. Les persones més vulnerables a un ús inadequat tenen baixa estabilitat emocional, són extravertides i poc responsables (Caro, 2016). La dinàmica de la interacció social recolzada en les xarxes, es transforma i forma part d'alguns aspectes de convivència i educacionals, perquè enfronten nous codis audiovisuals, i en aquest nou procés social el control el tenen els més joves, que l'han fet seva, veient com una oportunitat el que altres poden observar amb inseguretat o temor (Caro, 2016). Ser conscients d'aquesta realitat és fonamental per abordar el problema d'una manera apropiada, que pot ser variable i fluctuar d'uns casos a uns altres (Echebúrua, 2012).

4. Objectius generals i específics

L'objectiu general d'aquest estudi consisteix en conèixer de quina manera les noves tecnologies influeixen en les conductes de control en les relacions de parella. Per conèixer més informació al respecte es proposen objectius més específics:

- Descriure les conductes de control en la parella mitjançant l'ús de les TIC en població general.
- Assenyalar les diferències en les conductes de control en la parella segons la perspectiva de cicle vital.
- Assenyalar les diferències en les conductes de control en la parella segons el gènere.
- Identificar les conductes de control en funció de la convivència o no de la parella.

5. Hipòtesis de la recerca

En funció de la teoria esmentada pels autors, s'han exposat tres hipòtesis que fan referència als objectius esmentats prèviament i intenten donar una resposta temptativa a la pregunta d'investigació.

- H1: Com més s'empren tecnologies, com els telèfons mòbils, més sovint succeeixen conductes de control en la parella.
- H2: La perspectiva de cicle vital de les parelles genera diferències rellevants en les conductes control en les parelles a través de les noves tecnologies, esdevenint, aquelles més joves les més perjudicialment afectades.
- H3: Les persones del gènere masculí duen a terme més conductes de control mitjançant les noves tecnologies dirigides a la seva parella que no pas les del gènere femení.
- H4: Les parelles que no conviuen duen a terme més conductes de control emprant les noves tecnologies en comparació amb les que conviuen.

6. Metodologia

6.1 Tipus de disseny

Respecte al tipus de disseny, es tracta d'un disseny observacional transversal mitjançant l'ús de metodologia d'enquesta. No s'han manipulat variables o actuacions que incitin a realitzar un canvi de la realitat, simplement ha esdevingut un treball que descriu el comportament de la mostra, mitjançant anàlisis descriptius de les relacions entre l'ús de les noves tecnologies i la conducta de manipulació entre la parella. Aquest anàlisi permet, una simplificació i organització dels resultats del procés de recollida de dades per dur a terme un aprofundiment i discussió d'aquestes, i així aconseguir realitzar unes conclusions que resumeixin la realitat viscuda respecte aquesta temàtica.

6.2 Procediment

La metodologia constitueix la forma en la qual enfocarem el problema per realitzar la nostra investigació. Segons els nostres interessos distingim dos tipus d'investigacions: la qualitativa (no permet la generalització, s'interessa per l'experiència del participant) i la quantitativa (permet la generalització i és més descriptiva). Per tal de dur a terme la investigació és important seleccionar els instruments de recollida de dades adequats, i així realitzar l'eina d'avaluació *ad hoc*, ja que és el que permetrà contrastar les hipòtesis i la fonamentació teòrica que els doni suport. A més d'escollir bé els instruments també és important planificar, ordenar i classificar bé les tasques.

La metodologia escollida en el meu cas és la quantitativa, la qual em permet avaluar les hipòtesis preconcebudes. Per a la recollida de dades, els investigadors utilitzen instruments empírics o estadístics, com escales, proves, qüestionaris o, - en el meu cas enquestes. Per obtenir la mostra i els resultats de l'eina d'avaluació *ad hoc*, hem fet ús d'un programa anomenat *encuestafacil*, el qual ens permet dissenyar i personalitzar l'enquesta a plaer per avaluar les conductes de control vers la parella, podem conèixer els percentatges de les respostes de cada ítem i així avaluem les

conductes en funció d'aquests. En el procés d'obtenció de la mostra es va compartir l'URL de l'enquesta a través de les xarxes socials i el correu electrònic a persones conegudes i qui pogués estar interessat en respondre les preguntes.

Per tal de descriure els resultats, la meua fonamentació teòrica ha estat essencial, s'ha basat en les investigacions sobre les noves tecnologies, les relacions de parella i conductes violentes en aquestes relacions. Per a poder realitzar les enquestes i analitzar diferents projectes similars que estudiaven les conductes de manipulació en les relacions de parella, ha estat necessari situar-nos en aquest context.

6.3 Instruments d'avaluació

En el present estudi es va utilitzar una eina d'avaluació *ad hoc* basada en dues eines validades, per manca d'existència d'una eina que avalués exactament l'objectiu d'aquest treball. Aquestes dues eines van ser, l'Escala de Ciber-Violència en Parelles Adolescents (Vib-VPA) i l'Escala de Violència de Parella a través de Mitjans Electrònics (EVIME).

En primer lloc, l'Escala de Ciber-Violència en Parelles Adolescents (Vib-VPA) consta de dues subescales que avaluen, el ciberassetjament perpetuat i la cibervictimització. Cadascuna d'elles disposa de 10 ítems referents a les conductes agressives i de control que poden ser patides o, per contra, perpetuades a través de les xarxes socials. L'escala disposa d'un format de resposta tipus Likert amb quatre opcions ordenades (1= mai, 2= algunes vegades, 3= freqüentment i 4= sempre).

En segon lloc, l'Escala de Violència de Parella a través de Mitjans Electrònics (EVIME) consta de 48 ítems que mesuren les conductes agressives i de control que poden patir les parelles adolescents entre 12 i 19 anys, es troben agrupats en 5 grans dimensions:

1. Control, monitori intrusiu i vigilància cibernètica
2. Agressió verbal
3. Agressió sexual

4. Coerció sexual

5. Humiliació

També disposa d'un format de resposta de tipus Likert amb quatre opcions (1= mai, 2= algunes vegades, 3= freqüentment i 4= sempre).

Com s'ha explicat anteriorment, a partir dels ítems d'ambdues escales, es va realitzar una escala *ad hoc* per avaluar el Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella, la qual està formada per 17 ítems que mesuren les conductes agressives i de control que pot ser perpetuat a través de les xarxes socials, com podem observar a la Taula 7, en parelles majors de 18 anys. Ajustant-nos al format de resposta de les dues eines anteriorment descrites, vam emprendre un format de resposta tipus Likert amb quatre opcions de resposta ordenades (1= mai, 2= algunes vegades, 3= freqüentment i 4= sempre).

Taula 7. Escala *ad hoc* de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella

	Mai	Algunes Vegades	Freqüentment	Sempre
M'enfado si veig que la meva parella està en línia i no em contesta de seguida els missatges				
Sempre estic pendent de si la meva parella està en línia en el mòbil o connectat/da a les xarxes socials.				
No deixo a la meva parella xatejar amb alguns/es amics/gues i, si ho fa, m'enfado i el/la faig sentir malament.				
He fet eliminar o bloquejar amics/gues de les xarxes socials o del mòbil de la meva parella perquè no tingui contacte amb ells/es				

Em poso gelós/a per fotos, comentaris o vídeos seus a les xarxes socials i els hi faig eliminar.				
Prohibeixo que tingui contacte amb amics/gues del sexe oposat a través de les xarxes socials.				
Reviso el telèfon mòbil de la meva parella sense el seu permís				
Reviso el correu electrònic de la meva parella sense el seu permís				
Reviso els comptes en xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...) de la meva parella sense el seu permís				
Vigilo les activitats que realitza la meva parella a través de les xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...)				
Exigeixo que la meva parella em lliuri les seves contrasenyes per saber amb qui té comunicació				
Utilitzo els comptes de les xarxes socials de la meva parella sense el seu permís				
He obligat a la meva parella a rebutjar sol·licituds d'amics en les xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...)				
A les xarxes socials de la meva parella l'he insultat o amenaçat públicament o per missatges privats				

He insultat o amenaçat per privat a la meua parella dient-li que si talla amb mi, diré o publicaré a les xarxes socials coses personals seves				
M'enfado si la meua parella surt en alguna fotografia amb persones que a mi no m'agraden				
Li dic a la meua parella com vestir-se perquè surti bé a les fotos de la xarxa social				

7. Resultats

7.1 Descripció de la mostra

La mostra va ser recollida a través d'un disseny observacional transversal, en el qual qualsevol adult major de 18 anys tenia accés a l'enquesta per la recollida de dades. En la investigació hi van participar 100 subjectes, dels quals 65 (65%) eren dones i, 35 (35%) eren homes. L'edat mitjana de la mostra va ser de 25,77 anys amb una edat màxima de 54 i una mínima de 18. Pel que fa a les franges d'edat que s'estudien en la investigació, s'identifiquen 67 individus d'entre 18 i 24 anys, 17 individus entre 24 i 34, i per últim, 16 individus majors de 34 anys. Les dades obtingudes s'analitzen per observar si existeixen diferències rellevants corresponents a les variables sexe i edat.

En funció dels objectius proposats, presentem els resultats de la següent manera: en primer lloc, descrivim les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons la variable sexe (65 dones i 35 homes); en segon lloc, descrivim aquestes mateixes conductes de control en relació al cicle vital, disposat en tres franges d'edat: els més joves, d'entre 18 – 24 anys; els joves de 25 – 34 anys; i els adults majors de 35 anys; finalment, en tercer lloc, descrivim les

conductes de control de la parella diferenciant la seva convivència, o no, corresponents al sexe masculí i femení i adoptant un rang d'edat específic (18 – 24 anys), amb el qual hipotitzàvem que seria on trobaríem percentatges més elevats d'aquesta tipologia de conductes. Hem escollit els Ítems que resulten de major controvèrsia i el els quals, segons variables emprades anteriorment, els percentatges han estat més alarmants.

7.2 Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons la variable sexe

Taula 8. Respostes de l'escala de Conductes de control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella en funció del sexe

	Mai		A vegades		Freqüentment		Sempre	
	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home	Dona	Home
M'enfado si veig que la meva parella està en línia i no em contesta de seguida els missatges	47%	51%	52%	46%	2%	3%	0%	0%
Sempre estic pendent de si la meva parella està en línia en el mòbil o connectat/da a les xarxes socials.	70%	71%	30%	29%	0%	0%	0%	0%
No deixo a la meva parella xatejar amb alguns/es amics/gues i, si ho fa, m'enfado i el/la faig sentir malament.	98%	94%	2%	6%	0%	0%	0%	0%
He fet eliminar o bloquejar amics/gues de les xarxes socials o del mòbil de la meva parella perquè no	94%	89%	6%	11%	0%	0%	0%	0%

tingui contacte amb ells/es								
Em poso gelós/a per fotos, comentaris o vídeos seus a les xarxes socials i els hi faig eliminar.	94%	100%	6%	0%	0%	0%	0%	0%
Prohibeixo que tingui contacte amb amics/gues del sexe oposat a través de les xarxes socials.	98%	100%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Reviso el telèfon mòbil de la meua parella sense el seu permís	77%	86%	20%	14%	3%	0%	0%	0%
Reviso el correu electrònic de la meua parella sense el seu permís	95%	100%	5%	0%	0%	0%	0%	0%
Reviso els comptes en xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...) de la meua parella sense el seu permís	83%	86%	16%	11%	2%	3%	0%	0%
Vigilo les activitats que realitza la meua parella a través de les xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...)	73%	71%	20%	20%	6%	9%	0%	0%
Exigeixo que la meua parella em lliuri les seves contrasenyes per saber amb qui té comunicació	98%	97%	2%	3%	0%	0%	0%	0%

Utilitzo els comptes de les xarxes socials de la meua parella sense el seu permís	95%	97%	5%	3%	0%	0%	0%	0%
He obligat a la meua parella a rebutjar sol·licituds d'amics en les xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp...)	97%	97%	3%	3%	0%	0%	0%	0%
A les xarxes socials de la meua parella l'he insultat o amenaçat públicament o per missatges privats	98%	100%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
He insultat o amenaçat per privat a la meua parella dient-li que si talla amb mi, diré o publicaré a les xarxes socials coses personals seves	100%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
M'enfado si la meua parella surt en alguna fotografia amb persones que a mi no m'agraden	94%	94%	6%	6%	0%	0%	0%	0%
Li dic a la meua parella com vestir-se perquè surti bé a les fotos de la xarxa social	89%	97%	9%	3%	2%	0%	0%	0%

Prenent la variable sexe per analitzar els resultats, destaquem la manca de diferències rellevants en les conductes de control en la relació de parella mitjançant

les tecnologies entre el gènere masculí i femení. La resposta majoritària ha estat “mai” per gairebé tots els Ítems; també destaca, sovint, l’opció “algunes vegades”; i, cap dels participants del gènere masculí i femení tendeixen a marcar les respostes “freqüentment” i “sempre”, sobretot incidint en l’opció “sempre”, la qual ha estat nul·la en tots els Ítems. Fins i tot, cal esmentar que, són superiors els casos en els quals el percentatge de dones que duen a terme conductes de control vers la parella és superior a la dels homes.

Entre les respostes recollides a la Taula 8 destaquem les respostes de l’Ítem 1, 7 i 9 com a referents a causa de les diferències trobades entre els sexes i la complexitat de la qüestió. Respecte a l’Ítem 1, *M’enfado si veig que la meva parella està en línia i no em contesta de seguida els missatges*, de les 64 respostes recollides de la mostra femenina, el 47% que van contestar a l’enquesta afirmaven que “mai” s’enfadaven si veien que la seva parella estava en línia i no contestava, però el 52% , és a dir, una majoria, contestava que “algunes vegades” s’havien enfadat davant l’esmentada situació i un 2%, s’havia enfadat de forma “freqüent”. Respecte als homes que hi van participar, de les 35 respostes obtingudes, trobem dues opcions de resposta majoritàries, el 51% afirmant que “mai” s’ha enfadat davant la situació i el 46% dient que “algunes vegades”, mentre que el 3% restant afirma que ho fa de forma “freqüent”. Per tant, no existeix una diferència rellevant entre ambdós sexes, ja que les respostes constitueixen molt similars.

A diferència de l’ítem anterior, l’Ítem 7 *Reviso el telèfon mòbil de la meva parella sense el seu permís*, la diferència entre gèneres en aquest cas sí ha resultat important, ja que podem apreciar com un 20% de dones reconeix haver revisat el telèfon de la parella “algunes vegades”, i un 3% d’aquesta mostra afirma fer-ho de forma “freqüent”, en comparació amb la mostra masculina, el 86% “mai” no ha revisat el telèfon mòbil de la parella, mentre que són el 14% els que si ho havien fet “algunes vegades”.

Per últim, trobem l’ítem 9, que ens planteja, *Reviso els comptes socials de la meva parella sense el seu permís*. Encara que tant pel sexe masculí com femení “mai” torna a ser l’opció preferent, el 16% de les dones reconeix fer-ho almenys “algunes

vegades” i un 2% ho ha fet de forma “freqüent”, per part dels homes un percentatge lleugerament inferior, un 11% reconeix haver-ho fet “algunes vegades” i un 3% ho fa de forma “freqüent”.

7.3 Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons el Cicle Vital

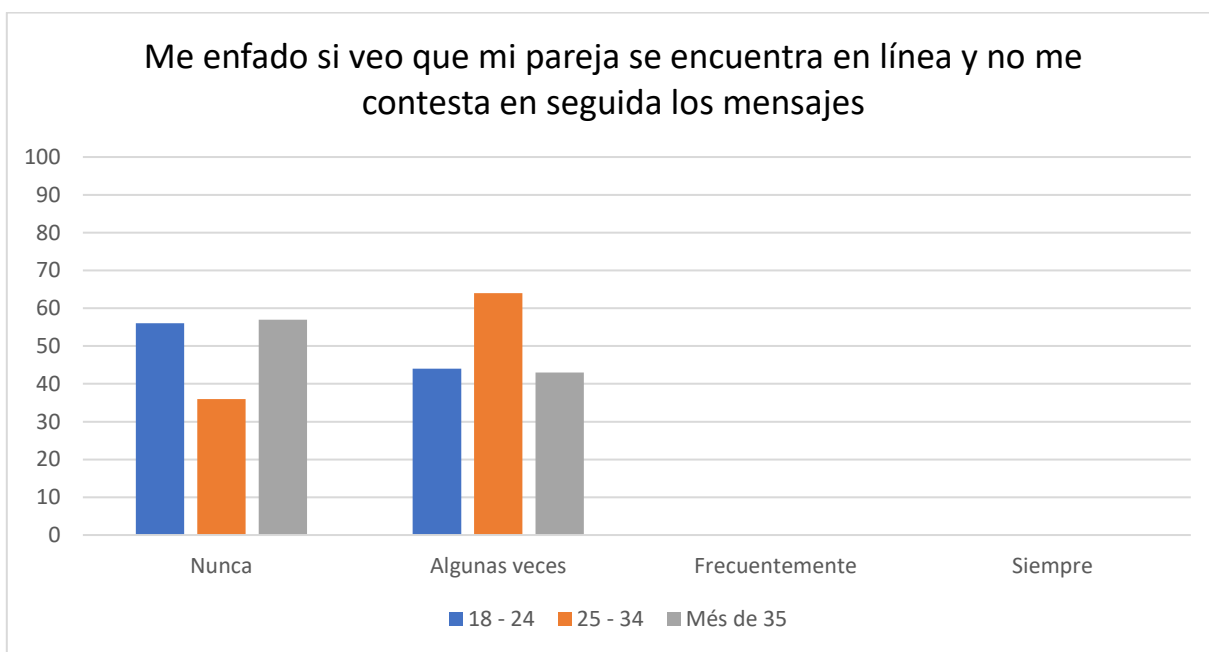

Figura 1. Respostes a l'Ítem *Me enfado si veo que mi pareja se encuentra en línea y no me contesta en seguida los mensajes* en forma de percentatges segons el cicle vital.

Iniciem pel primer Ítem, *M'enfado si veig que la meva parella està en línia i no em contesta de seguida els missatges*. Segons les dades, en referència a la mostra més jove (18 – 24 anys) de la que disposem afirma que el 56% no s' enfada sí la seva parella es troba en línia i no contesta, però per altra part un 44% reconeix que algunes vegades si que s'ha enfadat davant aquesta situació. D'entre els individus joves (25 – 34 anys), un 64% s'ha enfadat algunes vegades quan la parella es trobava en línia i no contestava els missatges, i també trobem que el 36% restant ha afirmat que mai s'ha enfadat davant aquesta mateixa situació. L'última perspectiva d'edat, que són els majors de 35 anys exposen com el 57% mai no s'ha enfadat en veure la seva parella en línia i que no li contesti els missatges; alternativament, el 43% sí s'ha enfadat almenys alguna vegada. Com podem

observar a la Figura 1 existeix una diferència rellevant en la franja d'edat dels 25 als 34 anys, en la qual, els percentatges d'haver-se enfadat si veu que la parella està en línia i no contesta de seguida els missatges és superior per gairebé dos punts.

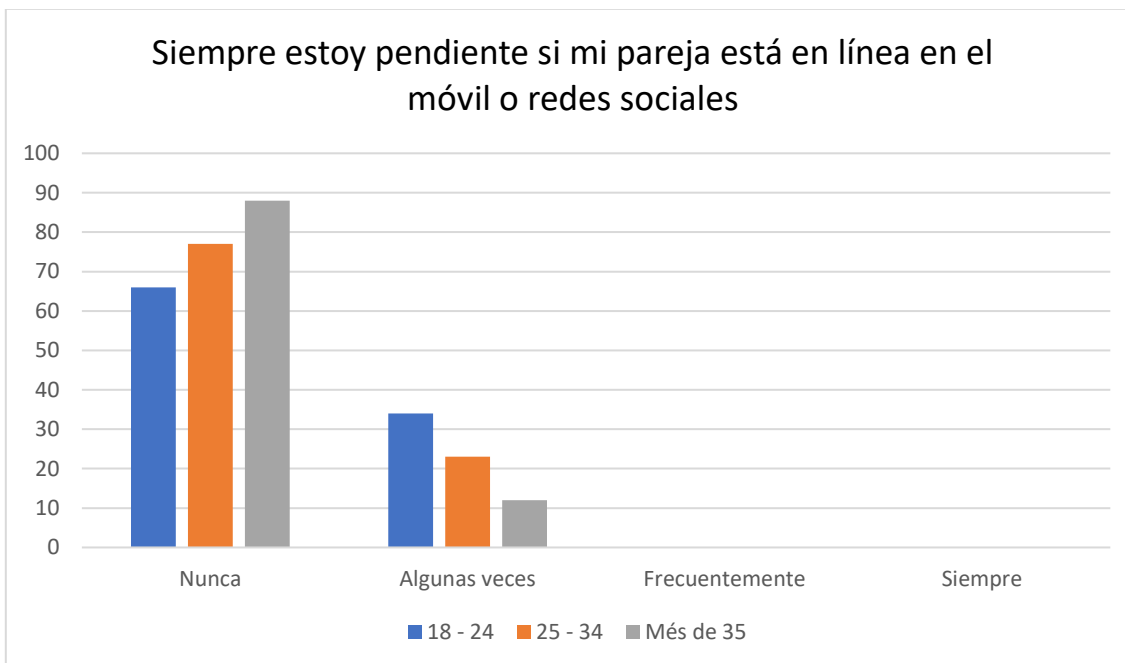

Figura 2. Respostes a l'Ítem *Siempre estoy pendiente si mi pareja está en línea en el móvil o redes sociales* en forma de percentatges segons el cicle vital.

L'Ítem 2, que podem trobar a la Figura 2, ens planteja *Sempre estic pendent si la meva parella està en línia al mòbil o connectat / a en les xarxes socials*, el 66% de la mostra de la franja d'edat més jove no es troba pendent si la parella està en línia al mòbil o les xarxes socials, però cal posar èmfasi en què un important percentatge, el 34%, sí que diu estar-ne pendent algunes vegades. El percentatge de joves (25 – 34 anys) constitueix un percentatge inferior, amb un 23% afirmant que sí que ho duu a terme almenys algunes vegades, i el restant, que mai no ho realitza. Observem com els adults majors de 35 són els que obtenen un menor percentatge en aquest ítem amb tan sols el 12% que ho hagi fet algunes vegades i el percentatge restant, que no ho ha fet mai.

Continuant amb les respostes dels participants de l'Ítem 3, on la gran majoria dels més joves (18 – 24) el 97%, afirmant que mai no *S'ha enfadat amb la parella per parlar amb altres amics i l'ha fet sentir malament*. Veiem, també, com un 3% sí que

s'ha enfadat almenys alguna vegada. Constitueix la franja d'edat amb un major percentatge en aquest ítem la dels joves d'entre 25 – 34 anys , amb un 5% de participants que s'han mostrat enfadats almenys alguna vegada davant aquesta situació, mentre que el 95% no ho ha realitzat mai. El resultat per la major edat és contundent, el 100% dels participants afirma que no s'ha enfadat mai davant aquesta situació.

Respecte al fet que *la parella eliminés o bloquegés amics de les xarxes socials o el mòbil*, el 6% del grup d'edat format per adolescents (18 – 24 anys) exposa que alguna vegada han fet que la parella eliminés o bloquegés amics de les xarxes socials o el mòbil i el 94% no ho han fet mai. Un 11% dels joves (25 – 34 anys) reconeix haver-ho fet algunes vegades i el 89% mai ha fet bloquejar amics de xarxes socials o mòbil de la seva parella. Segons l'enquesta duta a terme als majors de 35 anys, un 12% ha fet eliminar o bloquejar amics de xarxes socials o mòbil de la parella, mentre que el percentatge restant no ho ha dut a terme mai.

L'Ítem 5 no constitueix gaire controvèrsia, ja que el 3% de la mostra més jove (18 – 24 anys) reconeix haver-se *Posat gelós per fotos, comentaris o vídeos a les xarxes socials de la parella, fent-los eliminar*, però l'opció preferent en aquest cas ha estat clarament de mai haver realitzat aquesta conducta. El 5% de la població jove (25 – 34 anys) d'aquesta franja s'ha posat gelós / a per fotos, comentaris o vídeos i els ha fet eliminar, però observem també com el percentatge més ampli es troba en mai haver dut a terme aquesta activitat. I finalment, un 6% de les persones majors de 35 anys també s'ha posat gelós, mentre que el 94% no ha mostrat mai aquesta conducta en la situació esmentada.

A continuació es planteja haver *Prohibit que la parella tingui contacte amb amics /gues de el sexe oposat a través de les xarxes socials*. La resposta a aquest ítem per part dels més joves (18 – 24 anys) ha estat contundent, amb un 100% decantant-se per l'opció de mai haver-ho fet. Per part dels joves (25 – 34 anys), tan sols el 5% dels participants diu haver prohibit algunes vegades que la parella tingués contacte amb el sexe oposat via xarxes socials; la resta, el 95%, afirma no haver-ho fet mai. Els adults (majors de 35 anys) escullen amb el 100% l'opció de no haver-ho fet mai.

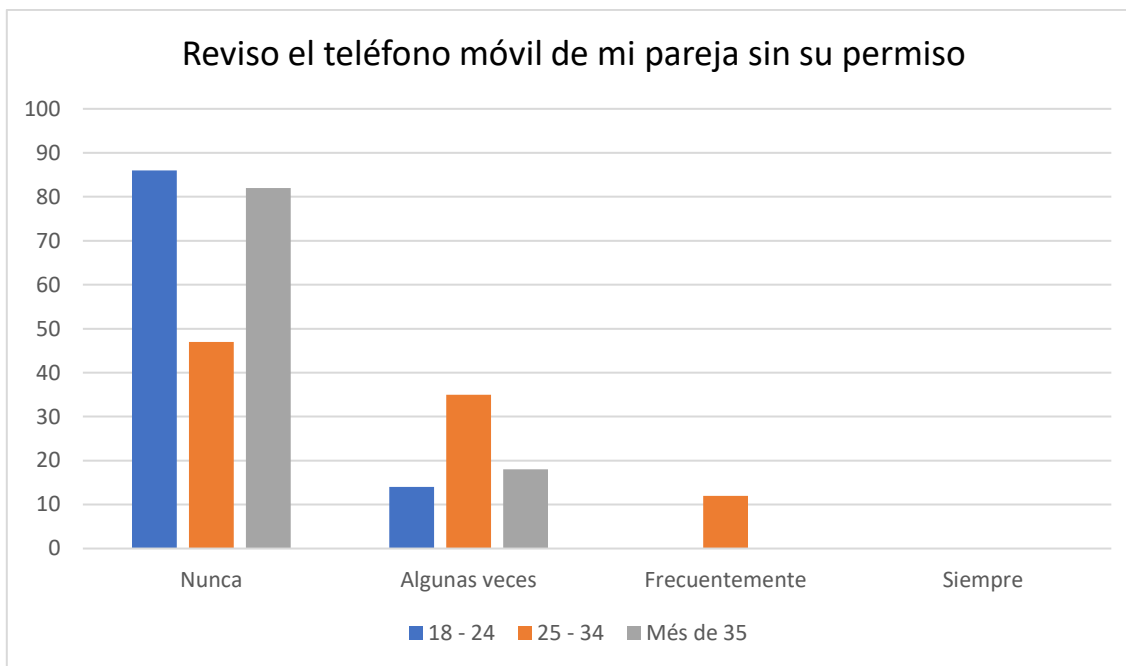

Figura 3. Respostes a l'Ítem *Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatges segons el cicle vital.

L'Ítem 7 constitueix de controvèrsia a causa de la diferència entre les edats, com observem a la Figura 3 respecte a *Revisar el telèfon mòbil de la meua parella sense el seu permís*, el percentatge inferior ha estat el de la franja d'edat més jove (18 – 24 anys) amb un 14% que ho fa algunes vegades i la resta mai. Els joves entre 25 i 34 anys són els que més revisen el telèfon mòbil de la parella sense el seu permís, ja que, segons els resultats, són el 35% els que ho realitzen almenys algunes vegades, i el 12% els que ho duen a terme de manera freqüent; - la resta, no ho duu a terme. A continuació tenim els majors de 35 anys, el 18% dels quals revisa el telèfon de les seves parelles algunes vegades i la resta mai.

Per l'Ítem 8 tenim una resposta majoritàriament clara amb el 98% dels més joves (18 – 24 anys) que mai ha revisat el correu electrònic de la parella sense el seu permís, mentre que el 2% restant ho ha fet algunes vegades. Cap dels participants joves (25 – 34 anys) ha revisat el correu electrònic de la seva parella sense el seu permís. I el 6% de les persones adultes majors de 35 anys ha revisat alguna vegada el correu electrònic de la parella, el 94% no ho ha fet mai.

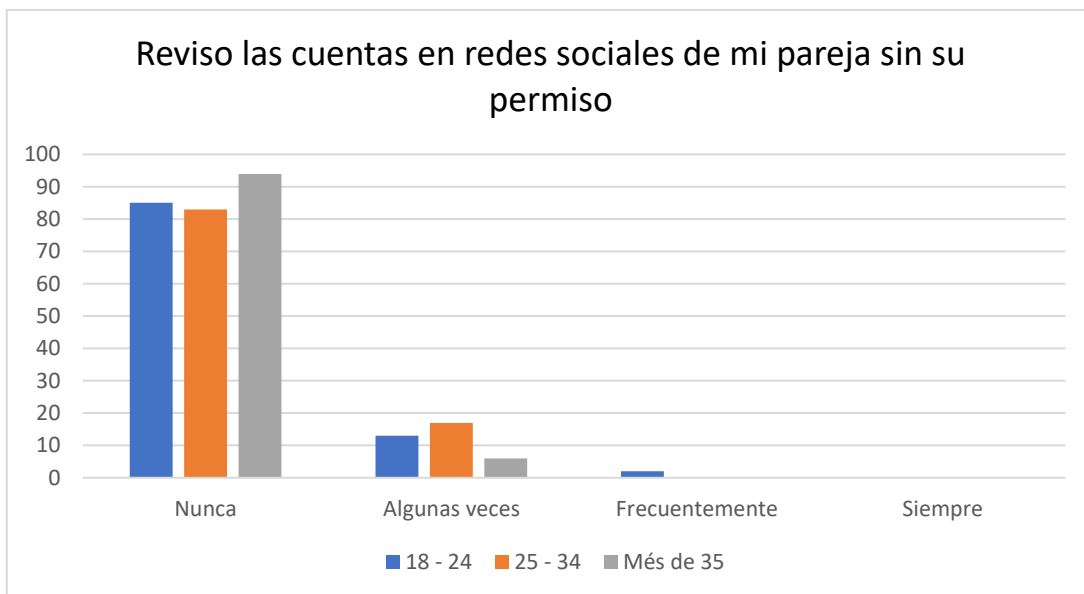

Figura 4. Respostes a l'Ítem *Reviso las cuentas en redes sociales de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatges segons el cicle vital.

A continuació, tenim l'Ítem *Reviso els comptes en xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp ...)* de la meua parella sense el seu permís, encara que entre els cicles vitals no existeix una diferència rellevant, observem com els dos grups d'edat que més revisen les comptes en xarxes socials de la seva parella són els de 18 – 24 i 25 – 34, amb un 13% dels més adolescents que les ha revisat almenys algunes vegades i un 2% ho realitza de forma freqüent i un 17 % de joves que les revisa algunes vegades. Però, per part dels adults majors de 35, tan sols es registra el 6% que ho ha dut a terme algunes vegades i la resta no ho ha fet mai (consultar Figura 4).

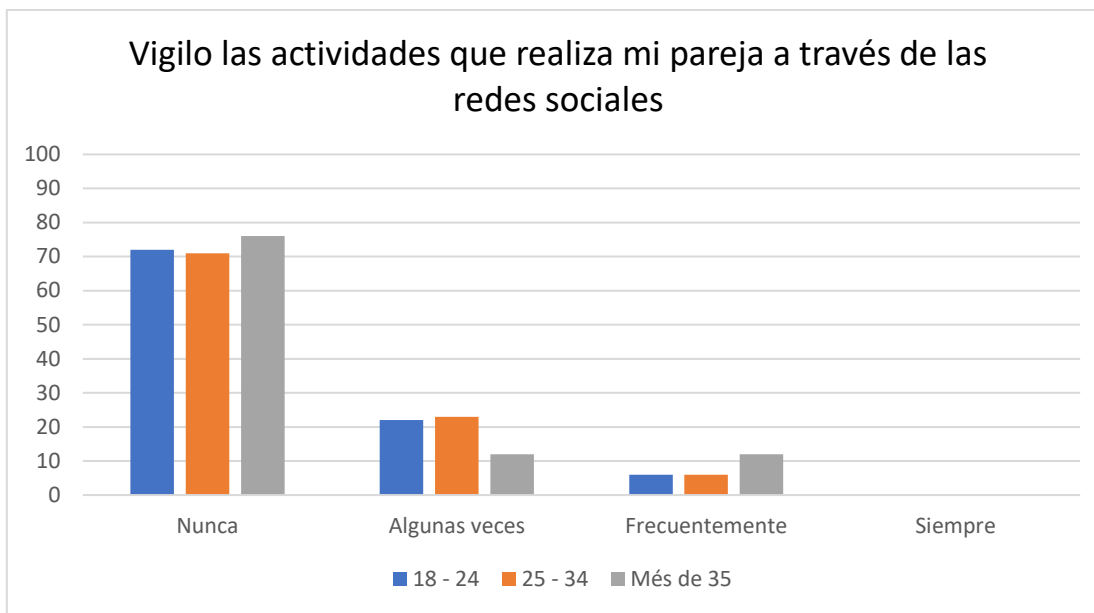

Figura 5. Respostes a l'Ítem *Vigilo las actividades que realiza mi pareja a través de las redes sociales* en forma de percentatges segons el cicle vital.

El següent Ítem número 10 constitueix interessant d'estudiar, en *Vigilar les activitats que realitza la meva parella a través de les xarxes socials (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp ...)*, són els més joves, d'entre 18 – 24 anys qui obtenen una major puntuació, amb un 22% que vigila les activitats que realitza la parella a través de les xarxes socials algunes vegades i el 6% que ha revisat de forma freqüent les xarxes socials de la parella, són seguits per la franja jove, d'entre 25 – 34 anys són els qui revisen més algunes vegades les activitats de la parella a través de les xarxes socials amb el 23% i de forma freqüent amb un 6%. Per últim, són els adults amb el 12% que ho realitzen algunes vegades, un altre 12% de manera freqüent i el 76% restant no ho ha dut a terme (consultar Figura 5).

Figura 6. Respostes a l'Ítem *Exijo a mi pareja que me entregue sus contraseñas para saber con quién tiene comunicación* en forma de percentatges segons el cicle vital.

Observem com el següent Ítem és molt similar pels tres grups d'edat i la resposta és clara (consultar Figura 6), en termes d'*Exigir a la parella lliurar les corresponents contrasenyes per saber amb qui té comunicació*, per part dels joves (25 – 34 anys) i els adults majors de 35, cap ha exigit a la parella la contrasenya per saber amb qui té comunicació, per part de la franja de 18 – 24, trobem que el 2% esmenta que ho ha dut a terme algun cop, però la resta no.

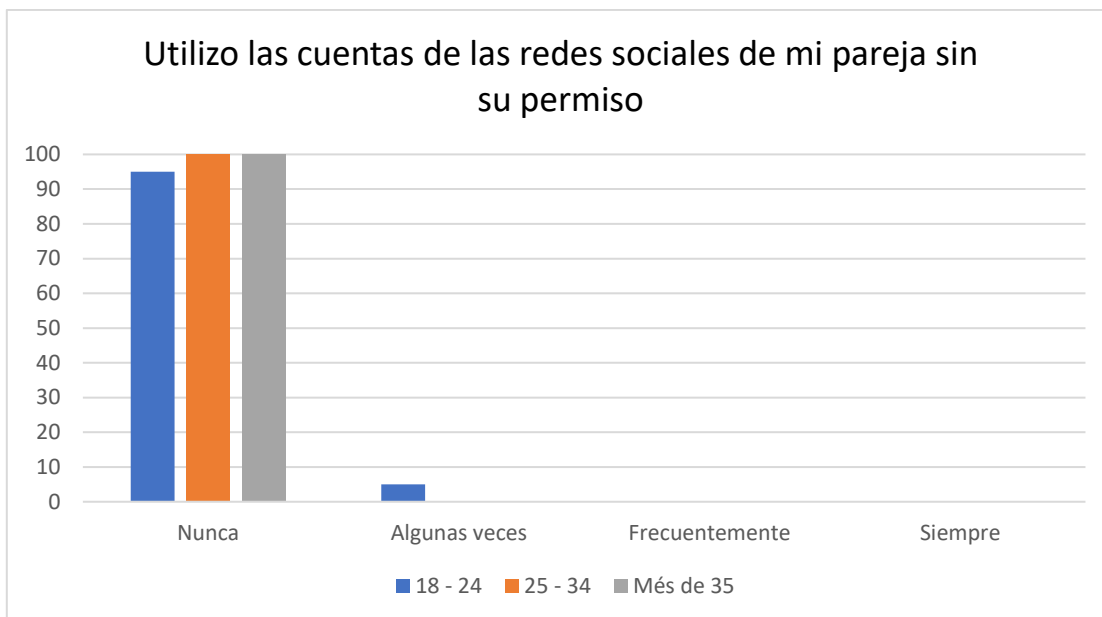

Figura 7. Respostes a l'Ítem *Utilizo las cuentas de las redes sociales de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatges segons el cicle vital.

De manera similar a l'ítem anterior, com observem a la Figura 7 cap de les tres franges d'edat tendeix a *Emprar els comptes de les xarxes socials de la seva parella sense el seu permís*, tan sols observem com en la població més juvenil (18 – 24 anys) el 5% ho ha fet alguna vegada.

Respecte al següent Ítem, *Rebutjar sol·licituds d'amics a les xarxes socials*, la major part de la mostra de la franja més jove (18 – 24) no ha obligat a la parella a rebutjar sol·licituds d'amics a les xarxes socials amb un 95%, però hem observat com el 5% sí que ho ha fet i almenys algunes vegades. Cap jove (25 – 34) pertanyent a la mostra ha obligat a la seva parella a rebutjar sol·licituds d'amics a les xarxes socials. I els adults majors de 35 anys tampoc utilitzen els comptes de les xarxes socials de la seva parella sense el seu permís.

Figura 8. Respostes a l'Ítem *En las redes sociales de mi pareja le he insultado o amenazada públicamente o por mensajes privados* en forma de percentatges segons el cicle vital.

L'Ítem 14 de la Figura 8, *A les xarxes socials de la meua parella li he insultat o amenaçat públicament o per missatges privats*, esdevé poc discutit entre els tres grups d'edat, ja que la resposta majoritària ha estat mai, amb el 100% en tots els grups menys en el cas dels més joves (18 – 24 anys) on un 2% ha reconegut haver-ho realitzat, almenys, algun cop.

En relació al següent Ítem, cap participant dels tres rangs d'edat afirma haver *insultat o amenaçat per privat a la meua parella dient-li que, si talla amb mi, diré o publicaré en les xarxes socials coses personals seves*.

Però d'altra banda, respecte l'Ítem 16, el 6% dels més joves (18 – 24 anys) diuen haver-se *enfadat si la seva parella surt a alguna fotografia amb persones que a mi no m'agraden*, mentre que el 94% mai ha presentat aquesta conducta. Els joves (25 – 34 anys) tampoc solen enfadar-se si la parella apareix en alguna fotografia amb persones que no li agraden, veiem com el 95% no ho ha fet mai i el 5% algun cop. I per últim els majors de 35 anys responen de forma similar, un únic 5% ha reconegut haver-se enfadat alguna vegada, mentre que el 95% no ho ha fet mai.

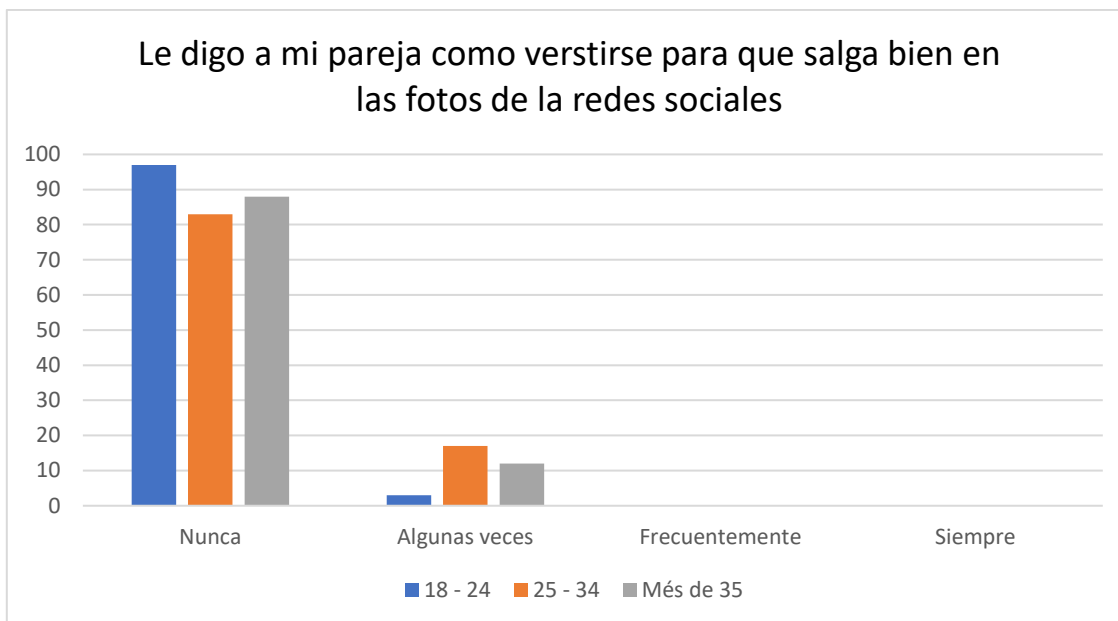

Figura 9. Respostes a l'Ítem *Le digo a mi pareja como vestirse para que salga bien en las fotos de las redes sociales* en forma de percentatges segons el cicle vital.

En aquest particular Ítem número 17 (consultar Figura 9), *Li dic a la meva parella com vestir-se perquè surti bé a les fotos de les xarxes socials*, observem com són els més joves, d'entre 18 – 24 anys qui menys diuen a la seva parella com vestir-se perquè surti bé a les fotos de les xarxes socials, tan sols un 3% afirma haver-ho fet alguna vegada, mentre que en els altres rangs d'edat el percentatge és un tant superior; el 17% dels joves d'entre 25 – 34 anys reconeix haver-li dit com vestir-se a la parella perquè surti bé a les xarxes socials almenys alguna vegada i el 12 % d'adults reconeixen haver fet el mateix.

7.4 Resultats de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials segons la seva convivència, sexe i edats compreses entre 18 – 24 anys

7.4.1 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials d'homes que no conviuen amb la parella

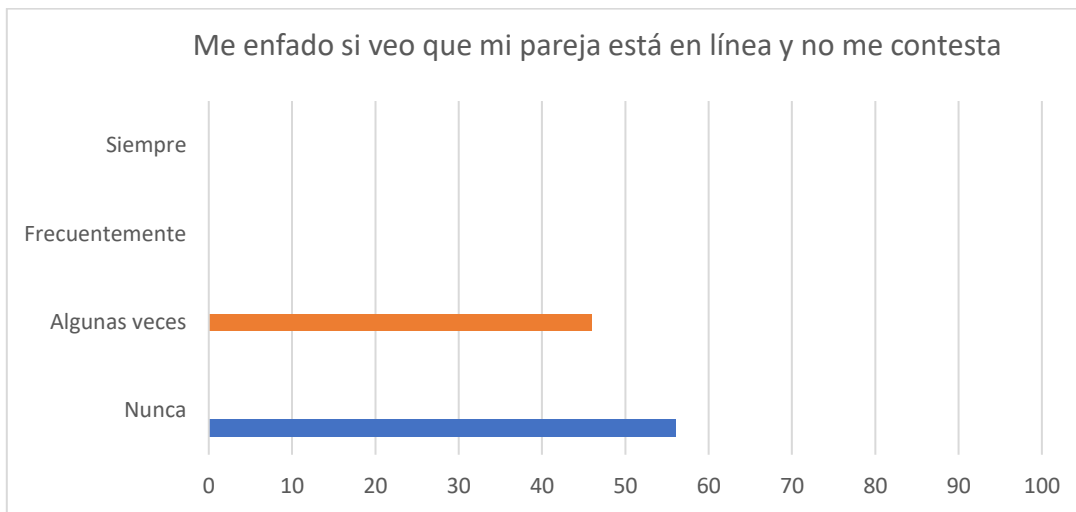

Figura 10. Respostes a l'Ítem *Me enfado si veo que mi pareja está en línea y no me contesta* en forma de percentatge d'homes que no conviuen amb la parella

Respecte als participants amb parella però sense conviure d'entre 18 – 24 anys, comencen per l'Ítem 1 a la Figura 10, on els resultats per les opcions Mai i Algunes Vegades esdevenen similars als resultats globals masculins, però en aquest cas cap participant ha dut a terme aquesta conducta de manera freqüent, a diferència de l'anterior esmentat.

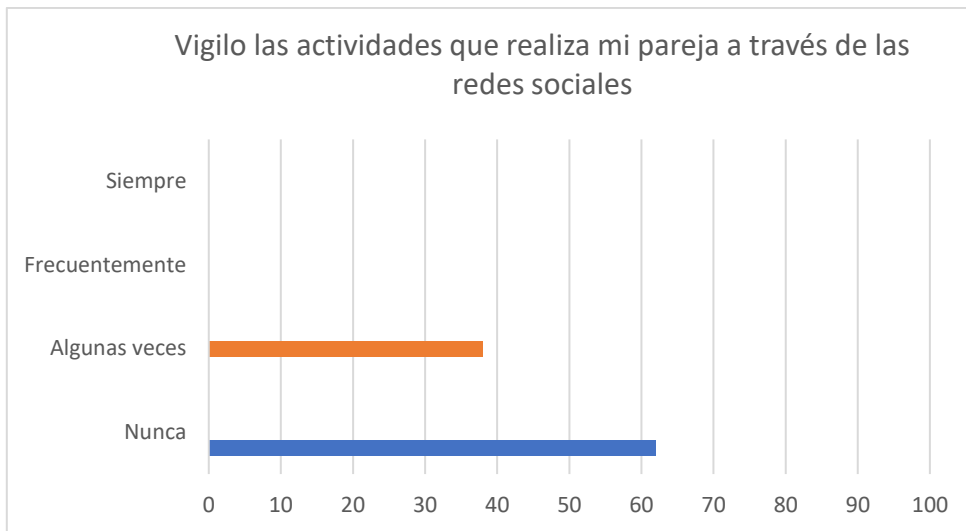

Figura 11. Respostes a l'Ítem *Vigilo las actividades que realiza mi pareja a través de las redes sociales* en forma de percentatge d'homes que no conviuen amb la parella

Respecte el següent Ítem, el número 10 (consultar Figura 11) passa un esdeveniment similar a l'Ítem 1, tot i que en aquest cas l'opció Algunes Vegades és superior que en el gènere masculí global, on obtenien un 20%, i en aquest cas el percentatge és de 38%, fent a la seva vegada que l'opció Mai obtingui un menor percentatge. Cap participant ha dut a terme aquesta conducta de manera freqüent, a diferència del grup masculí global, que obtenia un 9% en aquesta opció.

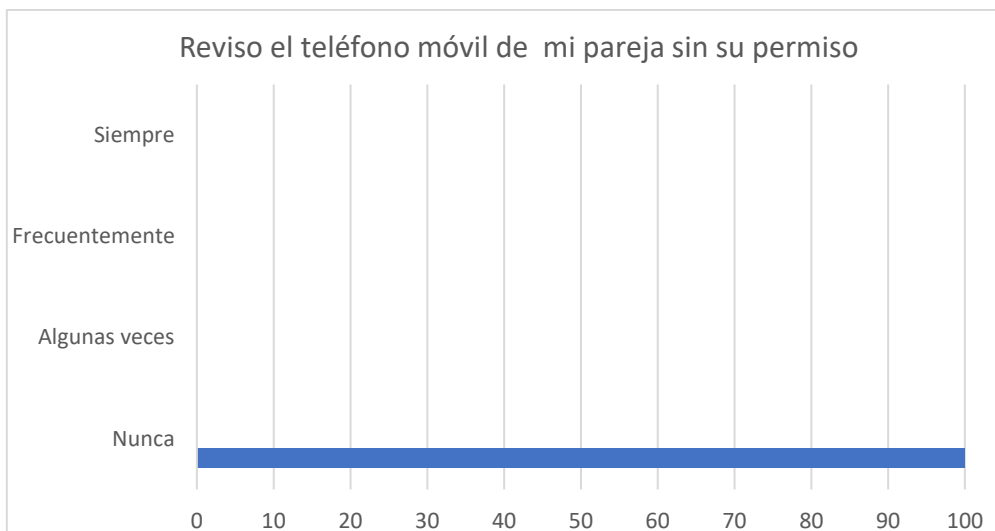

Figura 12. Respostes a l'Ítem *Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatge d'homes que no conviuen amb la parella

La gran majoria d'homes, amb un 86% firmaven no revisar el telèfon mòbil de la seva parella sense el seu permís, i en el cas dels homes amb parella però que no conviuen asseguren més aquest fet de no revisar el telèfon mòbil de la parella, amb el 100% a l'opció Mai (consultar Figura 12).

7.4.2 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials de dones que no conviuen amb la parella

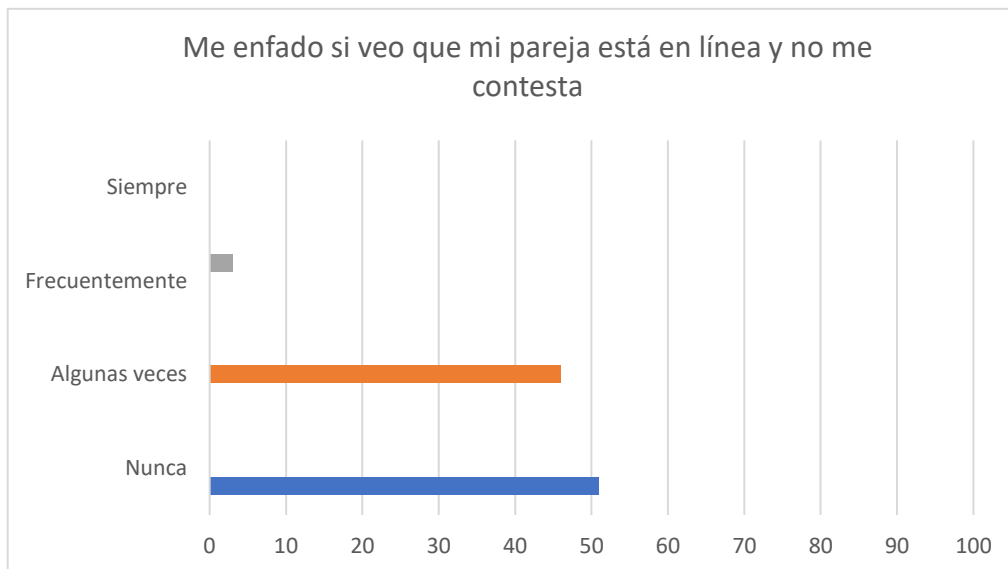

Figura 13. Respostes a l'Ítem *Me enfado si veo que mi pareja está en línea y no me contesta* de percentatge de dones que no conviuen amb la parella

En el cas de les dones amb parella però sense conviure entre 18 – 24 anys, trobem que en el primer Ítem que trobem a la Figura 13 no existeix una diferència rellevant entre les variables que hem aplicat i el percentatge de dones global que s'enfadava si veia que la seva parella estava en línia i no contestava, tot i això és una mica inferior el percentatge de dones que ho ha dut a terme algunes vegades.

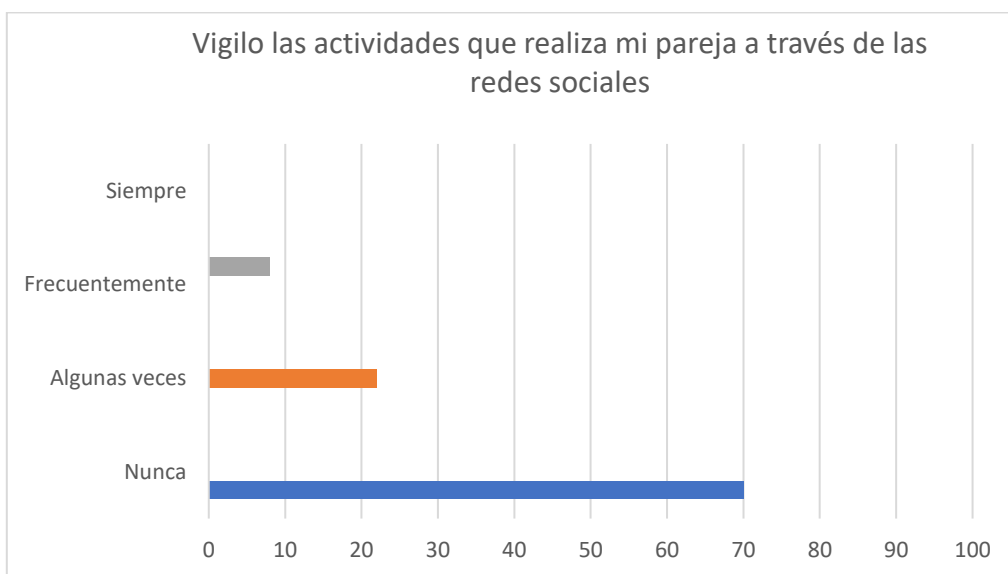

Figura 14. Respostes a l'Ítem *Vigilo las actividades que mi pareja realiza a través de las redes sociales* de percentatge de dones que no conviuen amb la parella

En aquest següent, les respostes es comporten de manera semblant a l'Ítem anterior; els percentatges esdevenen molt similars als de les dones global que hem vist anteriorment. L'opció "freqüentment" és una mica superior en aquest cas, com veiem a la Figura 14, però la diferència no és gaire rellevant.

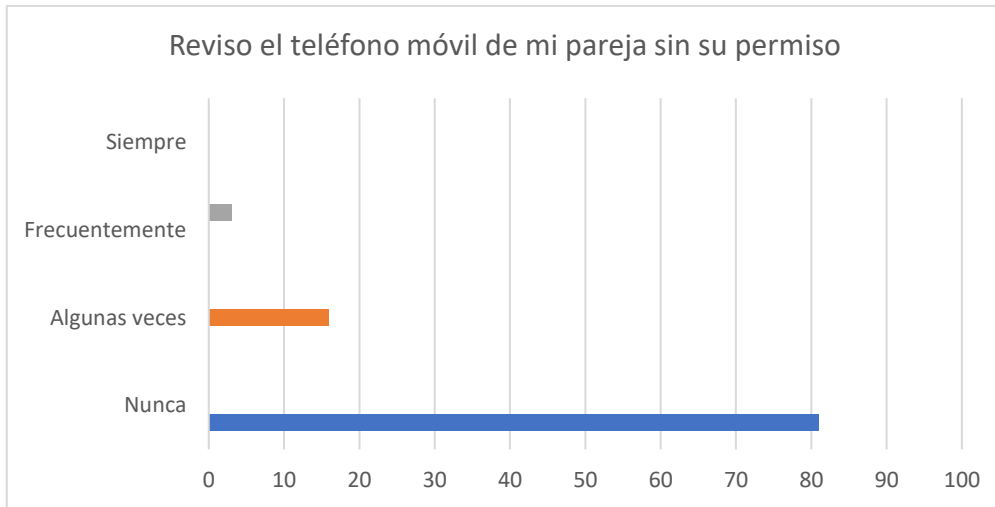

Figura 15. Respostes a l'Ítem *Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso* percentatge de dones que no conviuen amb la parella

I per últim, en el cas de les dones més joves (18 – 24 anys) que no conviuen amb la parella, els percentatges respecte a revisar el telèfon mòbil de la parella són altre cop molt similars al percentatge global i no destacats, com podem veure a la Figura 15.

7.4.3 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials d'homes que conviuen amb la parella

En el cas dels homes amb parella, actualment convivint i d'edats compreses entre els 18 – 24 anys, a diferència dels homes que no conviuen amb la parella, els qui sí que conviuen semblen mostrar menys conductes de control vers la parella a través de les xarxes socials.

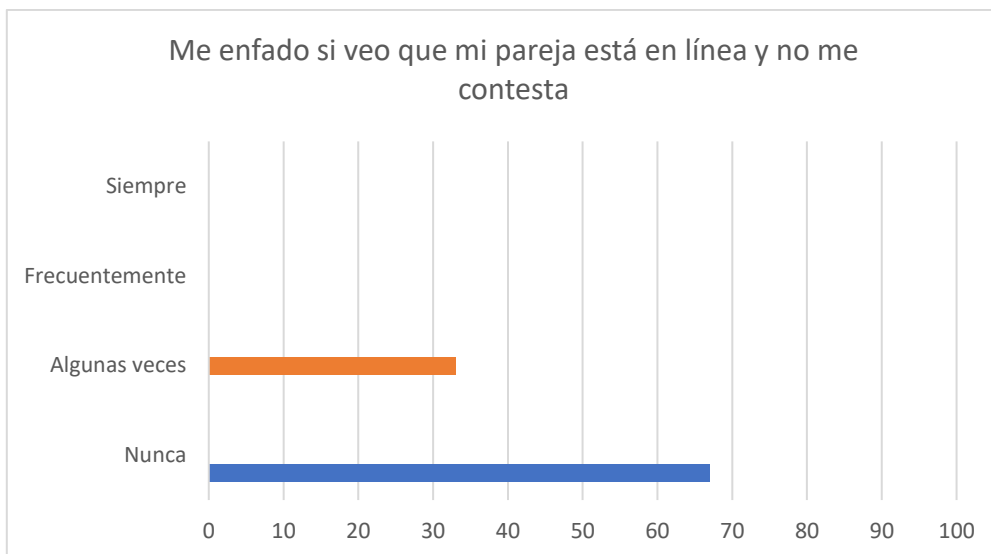

Figura 16. Respostes a l'Ítem *Me enfado si veo que mi pareja está en línea y no me contestaven* en forma de percentatge d'homes que conviuen amb la parella

En el cas de l'Ítem 1 el percentatge d'homes que s'han enfadat si veien que la parella està en línia i no contesta ha estat molt inferior a l'anterior, amb un 33% com podem observar a la Figura 16, a diferència del 47% anterior.

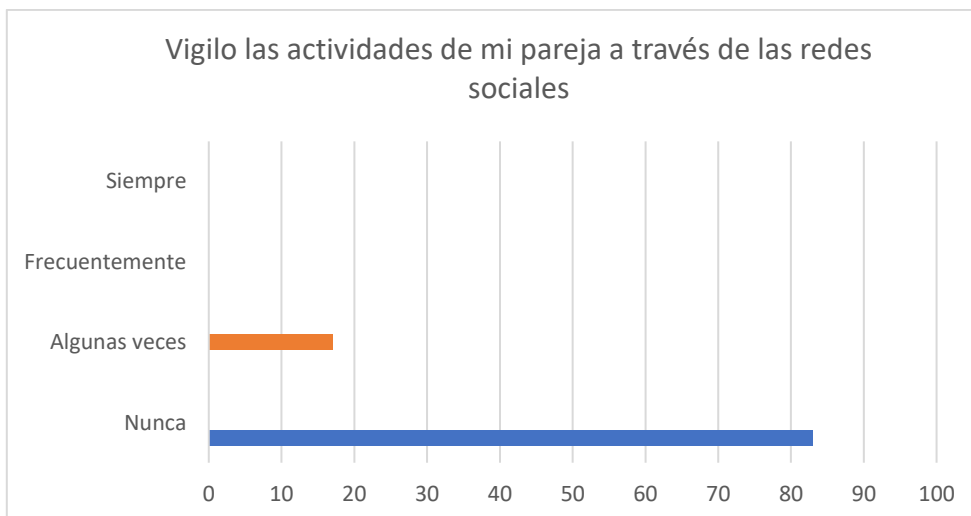

Figura 17. Respostes a l'Ítem *Vigilo las actividades que realiza mi pareja a través de las redes sociales* en forma de percentatge d'homes que conviuen amb la parella

Passa el mateix amb el següent Ítem 10, tal com s'exposa a la Figura 17, el percentatge d'homes que alguna vegada vigilen les activitats de la parella a través

de les xarxes socials és molt inferior, amb un 18%, mentre que les parelles qui no conviuen obtenien un percentatge superior del 38%.

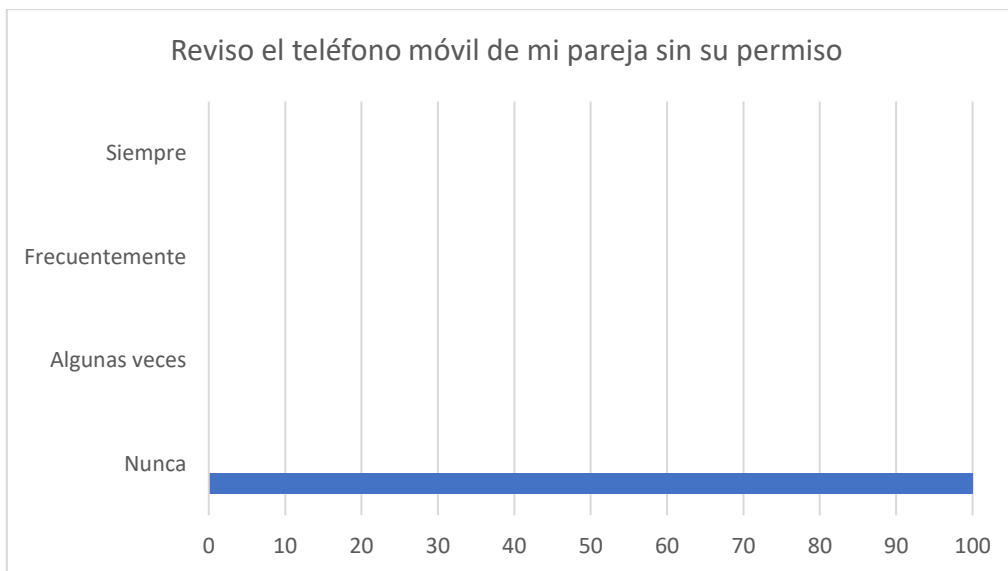

Figura 18. Respostes a l'Ítem *Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatge d'homes que conviuen amb la parella

I per últim, a diferència dels casos anteriors, el percentatge per l'Ítem que trobem a la Figura 18 resulta el mateix en els homes que viuen i que no viuen amb la seva respectiva parella; un 100% asseguren que mai revisen el telèfon mòbil de la parella sense el seu permís.

7.4.4 Conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials de dones que conviuen amb la parella

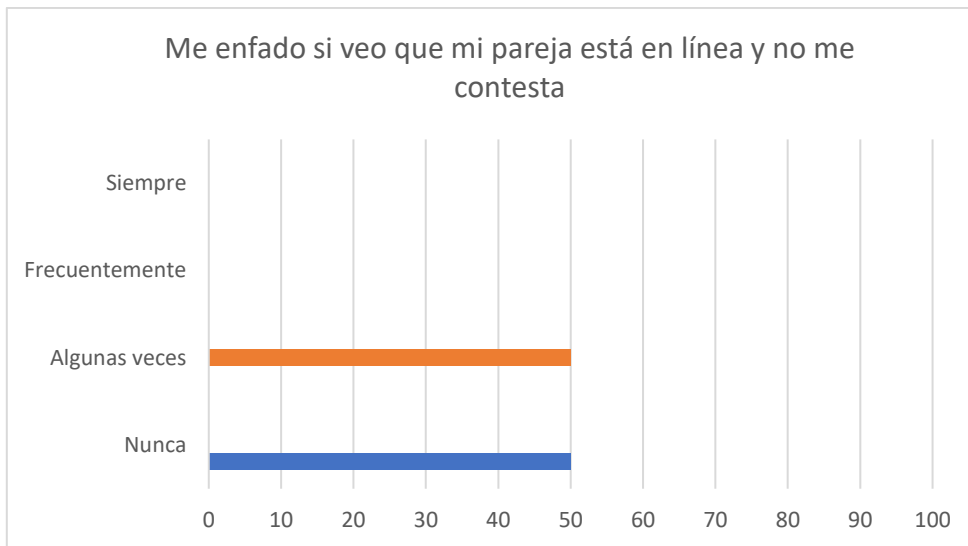

Figura 19. Respostes a l'Ítem *Me enfado si veo que mi pareja está en línea y no me contesta* en forma de percentatge de dones que conviuen amb la parella

En el cas de les dones que també conviuen amb la parella, respecte a l'Ítem 1 trobem diferències rellevants amb les dones que no conviuen amb la seva parella, en aquest cas cap dona diu enfadar-se de forma freqüent si la parella es troba en línia i no contesta; tot i això el percentatge de dones que sí que s'enfada algunes vegades és superior, com veiem a la Figura 19, i el qui no s'han enfadat mai també esdevé superior en aquest cas.

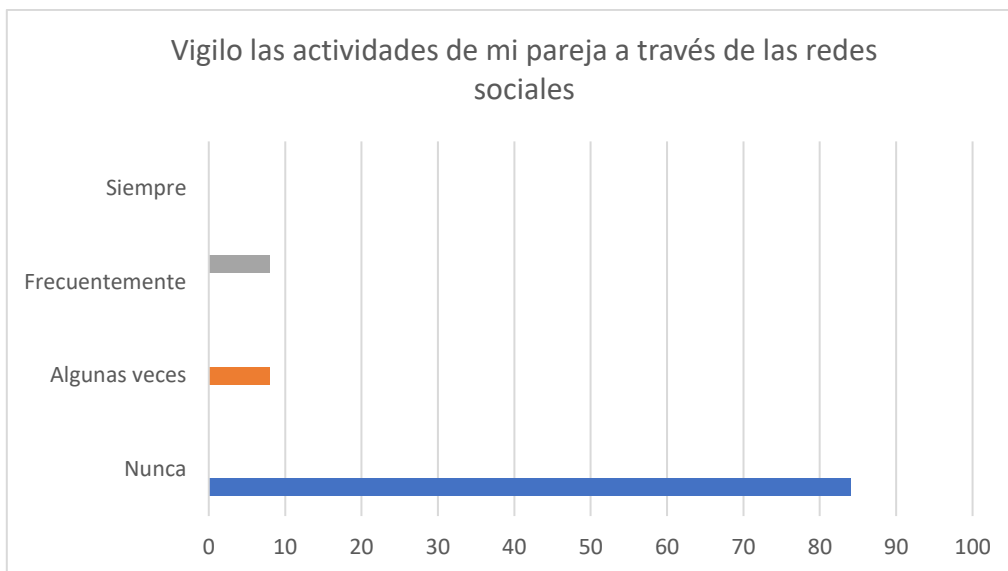

Figura 20. Respostes a l'Ítem *Vigilo las actividades de mi pareja a través de las redes sociales* contesta en forma de percentatge de dones que conviuen amb la parella

En referència a l'acte de vigilar les activitats de a parella, trobem com el nombre de dones que ho duu a terme és inferior; més del 80% afirma mai haver-ho realitzat com veiem a la Figura 20, comparant-lo amb les dones que no conviuen amb la parella on trobem un 70% que no ho duu a terme, el percentatge és superior.

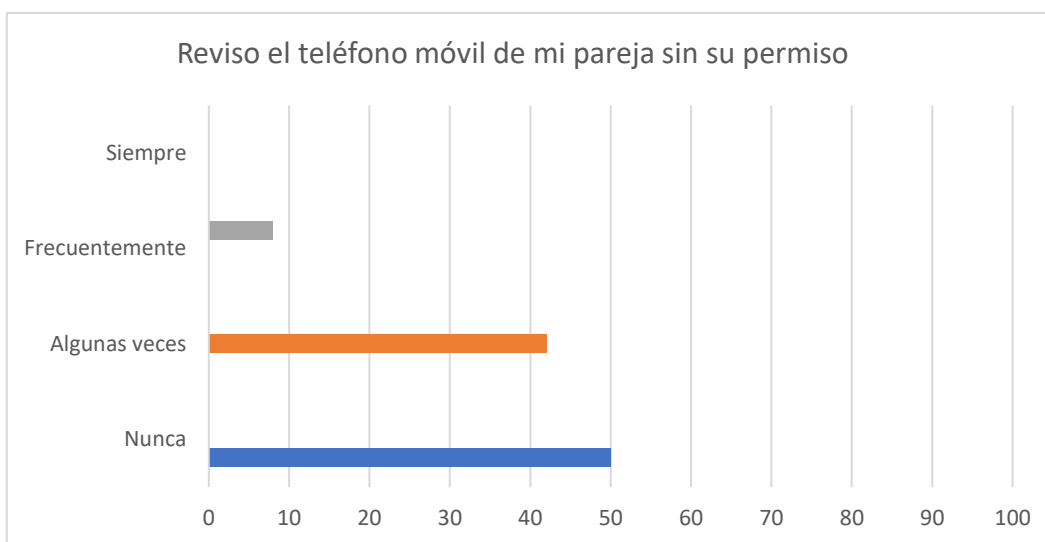

Figura 21. Respostes a l'Ítem *Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso* en forma de percentatge de dones que conviuen amb la parella

Per últim, tenim l'Ítem 7 amb uns resultats diferents als anteriors, veiem com a la Figura 21 el percentatge de dones que conviu amb la parella i revisa el seu telèfon mòbil sense permís és superior a les dones que no hi conviuen, de manera que més del 50% de les dones que conviuen amb la parella ho han fet alguna vegada, mentre que en el cas anterior era tan sols el 20% qui ho havia realitzat almenys un cop.

8. Discussió

En funció dels nostres objectius, que esdevenen, descriure les conductes de control en la parella mitjançant l'ús de les TIC en població general, assenyalar les diferències en les conductes de control en la parella segons la perspectiva de cicle vital, el gènere i la identificació les conductes de control en funció de la convivència o no de la parella, hem obtingut resultats que ens han fet reafirmar algunes de les hipòtesis que s'havien plantejat, però, en canvi, d'altres han estat descartades clarament. Els aspectes més controvertits dels resultats han estat les diferències entre gèneres, on la hipòtesi que havia plantejat ha estat tombada, i també, posem èmfasi en aspectes de convivència, en els quals, hem trobat resultats inesperats.

La primera hipòtesi que vam plantejar era el fet que com més s'empren tecnologies, com els telèfons mòbils, més sovint succeeixen conductes de control en la parella. Segons les dades proporcionades per l'estudi de l'INE (2019), tal com caldria esperar, eren els joves d'entre 16 – 24 anys els que empraven majoritàriament les noves tecnologies, tot i això, cal destacar que la diferència amb els altres grups d'edat era mínima. Aleshores, tenint en compte els resultats de l'estudi de l'INE (2019) i els resultats de la nostra enquesta *ad hoc* de Conductes de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella, la conclusió extreta ha estat la que s'esperava. Destaquem els rangs d'edat d'entre 18 – 24 anys i 25 – 34 anys, els grups més joves, com els que realitzen majoritàriament un ús de les noves tecnologies dirigit a conductes de control en la relació de la parella. Així doncs, considerem que existeix una relació entre el fet d'emprar més les tecnologies i, conseqüentment, realitzar aquestes conductes de control. Però, també cal

considerar que no tot el què incideix en aquesta tipologia de conductes és la quantitat de temps que es dedica a les tecnologies, sinó la finalitat d'ús d'aquestes. Actualment el telèfon mòbil és un dels dispositius tecnològics més emprats, i ha passat de ser un simple instrument de comunicació interpersonal a convertir-se en una plataforma complexa que intervé en l'esfera pública i privada de les persones, utilitzant-se per realitzar l'enviament i recepció de missatges, participar en xarxes socials, publicar continguts propis i escoltar música. Els múltiples usos i el seu atractiu promouen el seu ús, però no tan sols amb la finalitat que estem estudiant en aquest cas.

En segon lloc vam plantejar que la perspectiva de cicle vital de les parelles genera diferències rellevants en les conductes control a través de les noves tecnologies, esdevenint aquelles més joves les més perjudicialment afectades. Coneixem que l'augment de l'ús de la tecnologia pot crear dificultats per a les parelles que intenten inhibir l'ús problemàtic del telèfon i establir límits clars, i que les xarxes socials tenen afectacions en l'actual funcionament de les relacions interpersonals, sobretot entre els més joves, els quals fan un major ús d'aquests dispositius, derivats de les noves formes de violència que sorgeixen de la utilització de les tecnologies. Aquesta etapa suposa experimentar inestabilitats, canvis i transformacions en la seva vida social i personal, propiciant un estat de major vulnerabilitat i susceptibilitat a les influències del món extern. A això cal sumar-li, també, la maduració sexual, la qual condueix a experimentar noves sensacions. Però, també és possible que algunes parelles se sentin més còmodes expressant determinats aspectes de la seva personalitat a través de les xarxes socials i altres aspectes que proporcionen les noves tecnologies.

Com esmentàvem a la teoria, Hinduja i Patchin (2011) reporten els resultats d'una enquesta realitzada a adolescents que estudia aspectes similars als de l'enquesta que hem realitzat, i obté resultats semblants als que assolim nosaltres. Segons Hinduja i Patchin (2011) un 36% dels enquestats declarava que revisaven les xarxes socials de la seva parella fins a 30 vegades al dia; mentre que un 17% temia les conseqüències de no respondre a les trucades, els e-mails o els missatges de text de les seves parelles i un 22% dels joves sentien que la seva

parella revisava en excés les activitats que duïen a terme a través de les xarxes socials.

Segons els resultats de la nostra enquesta *ad hoc* de Conductes de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella, els dos grups d'edat que responen més positivament als Ítems són els de 18 – 24 i 25 – 34, d'entre els adolescents de 18 – 24 anys, un 44% reconeix que algunes vegades s'havia enfadat si la parella no contestava als missatges, però superior és el percentatge de joves d'entre 25 – 34 anys, els quals el 64% s'ha enfadat alguna vegada (consultar Figura 1), el 34% d'adolescents diu estar pendent algunes vegades si la parella es troba en línia i són menys els joves, amb un 23%, els quals hi estan pendents (consultar Figura 2), però tornen a ser els joves d'entre 25 – 34 anys, amb el 29%, els quals vigilen més les activitats que realitza la parella a través de les xarxes socials, seguits pels adolescents d'entre 18 – 24 anys els quals obtenen un 22% (consultar Figura 5). Per últim destacar que el 47% dels joves d'entre 25 – 34 anys revisa el telèfon mòbil de la parella sense el seu permís; tot i això els adolescents obtenen un percentatge molt inferior amb un 14% en aquest Ítem (consultar Figura 3).

Com caldria esperar, el rang d'edat de 18 – 24 anys destaca per ser de manera conjunta amb els joves d'entre 25 – 34 anys, com els que responen positivament en més Ítems de l'enquesta realitzada i les persones majors de 35 anys han estat els que menys duen a terme aquestes conductes de control, a excepció d'alguns Ítems com els de les Figures 5 i 9, en les quals destaca per obtenir percentatges similars als altres grups d'edat. Aquests resultats confirmarien que la perspectiva de cicle vital de les parelles genera diferències rellevants en les conductes control a través de les noves tecnologies, esdevenint, aquelles més joves les més perjudicialment afectades.

En tercer lloc, segons les hipòtesis plantejades prèviament, havíem especulat que les persones del gènere masculí duïen a terme més conductes de control mitjançant les noves tecnologies dirigides a la seva parella, en comparació amb les del gènere femení. Tot i això, contrastant els resultats de l'escala *ad hoc* de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella (consultar Taula 8) i les dades

proporcionades al llarg del marc teòric, obtenim resultats diferents dels que caldria esperar.

Com ja coneixem, entre els joves destaca la parella íntima com a principal agressor, però encara existeix controvèrsia vers quin seria el gènere que perpetuaria de manera majoritària aquestes conductes. Alguns estudis previs apunten al gènere masculí com el principal perpetuador de les conductes de control vers la parella, afirmant que els nois (en comparació amb les noies) solen ser els que cometem més actes de *ciberbullying*, mentre que les noies (en comparació amb els nois) solen ser les víctimes majoritàries d'aquest tipus de violència (Li, 2006). Però, un estudi exploratori, *Using Technology to Control Intimate Partners* realitzat per Burke, Wallen, Vail-Smith i Knox (2011), respecte a l'ús de la tecnologia amb la finalitat de controlar la parella íntima, va trobar una relació significativa entre el gènere i l'acció de revisar històries del telèfon mòbil, el correu electrònic i fer trucades excessives. En aquest cas les dones tenien més probabilitats de supervisar el comportament de la parella mitjançant la comprovació de l'historial de trucades, la revisió dels correus electrònics i la realització de trucades excessives, en comparació amb els homes enquestats.

Els resultats de la nostra escala *ad hoc* de Control mitjançant les Xarxes Socials en la Relació de Parella recolzen l'últim cas esmentat (consultar Taula 8), ja que, tot i que trobem una manca de diferències importants entre ambdós gèneres, han estat superiors els casos en els quals el percentatge de dones que duen a terme conductes de control vers la parella és superior a la dels homes, a diferència del que havíem especulat en les hipòtesis. La diferència entre gèneres es fa més visible en l'Ítem 7 que constitueix en la *Revisió del telèfon mòbil de la parella sense el seu permís*, on trobem una diferència del 10% per sobre les dones dels homes, en els altres Ítems és comú que el gènere femení obtingui percentatges lleugerament superiors al masculí, contrari al que havíem hipotitzat i que ens porta a replantejar-nos la hipòtesi.

L'última hipòtesi que vam plantejar era que les parelles que no conviuen duen a terme més conductes de control emprant les noves tecnologies, en comparació amb

les que conviuen. Prenent en consideració que a través de la nostra enquesta *ad hoc* vam realitzar un estudi de les conductes de control en la relació de parella a través de les xarxes socials, segons la seva convivència, sexe i d'edats compreses entre 18 – 24 anys, cal esmentar que es va escollir aquest rang d'edat a causa de la hipòtesi anterior, en la qual es plantejava que aquests empen majoritàriament les noves tecnologies, i així poder observar els canvis produïts vers la convivència de manera més contundent. Els resultats han esdevingut similars, tan si la parella es troba convivint com si no s'hi troben, però un aspecte rellevant observat és la diferència entre sexes, en què les dones que conviuen amb les seves parelles expressen realitzar moltes més conductes de control vers la parella que els homes que hi conviuen, com s'observa en les Figures 18 i 21, en les quals l'Ítem a tractar constitueix *Revisar el telèfon mòbil de la parella sense el seu permís*, i on el percentatge de dones que revisa el telèfon mòbil de la parella és superior al 40%, mentre que en el cas dels homes constitueix un 0%. Per part dels altres Ítems, la diferència no és tant alta, però les dones sempre obtenen percentatges superiors, aquesta diferència també s'observa en les parelles que no conviuen, però de manera menys accentuada.

Segons els resultats, l'última hipòtesi plantejada respecte a què les parelles que no conviuen duen a terme més conductes de control emprant les noves tecnologies, en comparació amb les que conviuen, hauria de ser rebutjada, però podent prendre la diferència entre sexes com a una nova línia d'investigació al respecte.

9. Limitacions

Tot i que els resultats esdevenen sorprenents i en molts casos reveladors, també hem pogut observar una certa incertesa en els resultats obtinguts, possiblement a causa d'algunes limitacions que aquest estudi presenta. En primer lloc, la mida de la mostra pertanyent als rangs d'edat de 25 – 34 anys i els majors de 35 anys, esdevé molt inferior a la mostra de persones d'edats compreses entre els 18 – 24

anys, consegüentment, existeix la possibilitat que disminueixi la representativitat de la mostra d'aquestes franges d'edat, tot influint en els resultats obtinguts per aquests dos grups. En segon lloc, la franja d'edat que hem utilitzat per valorar les conductes de control vers la parella a través de les noves tecnologies, segons la convivència de la parella o no, ha estat la més jove, compresa entre els 18 – 24 anys, i, tot i que esdevé molt representativa, les parelles que conviuen pertanyents a aquest grup d'edat eren poques, fet que també pot haver incidit en els resultats obtinguts. En tercer lloc, existeix una manca d'estudis previs respecte a la meua àrea d'investigació, tot i que les tecnologies i la influència que aquestes tenen entre els més joves esdevé una temàtica àmpliament estudiada al llarg dels últims anys, no s'ha tractat prèviament amb franges d'edat superiors als 20 anys, ni tampoc ha estat objectiu d'estudi la violència de parella a través de les tecnologies, ni molt menys de manera específica en aquestes altres franges d'edat, fet que ha dificultat la realització d'alguns aspectes del Marc Teòric. Per últim, haver-nos trobat confinats al llarg de l'últim període per realitzar el TFG, tot impedit reunir-me en persona amb la meua tutora corresponent, ha dificultat la comunicació, ja que tan sols hi he tingut contacte a través de correus, fent més difícil consultar dubtes i contrastar opinions respecte la realització d'aquest treball.

10. Conclusions

- Les noves tecnologies constitueixen una nova metodologia que facilita i promou, sobretot entre les persones més joves, el fet d'exercir conductes de control en les seves relacions de parella, tot i això, no és la causa d'aquestes conductes.
- A mesura que les persones fan un major ús de les tecnologies, incloent-hi l'ús de xarxes socials i altres aplicacions que faciliten el contacte amb altres persones, sobretot mitjançant els telèfons mòbils, més sovint succeeixen conductes de control en la parella.
- La perspectiva de cicle vital de les parelles genera diferències rellevants en les conductes control a través de les noves tecnologies, esdevenen aquelles persones més joves d'entre 18 – 34 anys d'edat les quals es troben més perjudicialment afectades i les majors de 35 anys les que menys.
- La perspectiva de cicle vital es vincula a l'ús de les noves tecnologies, les persones que es troben entre el rang d'edat de 18 – 34 anys fan un major ús de les tecnologies i consegüentment, exerceixen més conductes de control vers la parella mitjançant les noves tecnologies.
- No existeixen diferències rellevants en les conductes de control vers la parella entre els dos rangs d'edat de 18 – 24 anys i 25 – 34 anys.
- Les persones del gènere femení duen a terme més conductes de control mitjançant les noves tecnologies dirigides a la seva parella que no pas les del gènere masculí, destaquen sobretot en termes de control de les seves activitats, intrusió en els comptes i revisió del telèfon mòbil sense permís.
- No existeixen diferències rellevants entre les persones que conviuen amb la seva parella i les persones que no hi conviuen en el fet d'exercir conductes de control dirigides a la parella emprant les noves tecnologies.
- Tan les dones adolescents (18 – 24 anys) que conviuen amb la seva parella, com les que no hi conviuen, realitzen més conductes de control vers la parella que no pas els homes adolescents que hi conviuen.

11. Futures línies d'investigació

Resultaria interessant ampliar l'estudi de la següent manera:

- Un cop duta a terme la investigació i resposta l'escala *ad hoc*, es va observar que les dones que conviuen amb la seva parella realitzaven moltes conductes de control vers la parella a través de les noves tecnologies, sobretot destaca el fet de revisar el telèfon mòbil de la parella sense el seu permís. Per això mateix, seria interessant realitzar una investigació en profunditat respecte a les parelles que conviuen, ampliar el rang d'edat a 18 – 34 anys, tot posant l'atenció en el gènere femení.
- Esdevindria rellevant estudiar les conseqüències que pot tenir en el benestar físic i emocional les conductes de control en la parella mitjançant les noves tecnologies en la relació de parella, sobretot incidint en les afectacions a la confiança mútua, mitjançant un estudi comparatiu vers les parelles que empren les xarxes socials i les noves tecnologies diàriament i les parelles que no les empren de forma diària.

12. Bibliografia i Webgrafia

Garitaonandia, C., Juaristi, P., Oleaga, J. i Pastor, F. (2016). Les relacions dels nens i dels joves amb les antigues i les noves tecnologies de la informació. *ZER: Revista de Estudios de Comunicación*, 4(3), 2-11. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://www.ehu.eus/ojs/index.php/Zer/article/view/17339>

Enciso, R., Gonzalez, S. i Martinez, M., (2015). Impacte de l'ús de la tecnologia mòbil en el comportament dels nens en les relacions interpersonals. *Educateconciencia*, 6(5), 68-78. Consultat 20 desembre 2019, des de <http://tecnocientifica.com.mx/educateconciencia/index.php/revistaeducate/article/view/61>

Extremera, N. i Fernandez, P. (2004). Intel·ligència personal, qualitat de les relacions interpersonals i empatia en estudiants universitaris. *Clínica i Salut*, 2(15), 117-137. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://www.redalyc.org/pdf/1806/180617822001.pdf>

Fajardo, I., Gordillo, M. i Regalado, A. (2013). Sexting: nous usos de la tecnologia i sexualitat en els adolescents. *INFAD: Revista de Psicología*, 1(1), 521-533. Consultat 20 de desembre 2019, des de <https://www.redalyc.org/pdf/3498/349852058045.pdf>

Rodríguez, T. i Rodríguez, Z. (2015). L'amor i les noves tecnologies: experiències de comunicació i conflicte. *Comunicación y Sociedad*, 25, 15-41. Consultat 20 de desembre 2019, des de http://www.scielo.org.mx/scielo.php?pid=S0188252X2016000100002&script=sci_arttext&tlng=en

Ortega, R. i Del Rey, R. (2012). *Noves dimensions de la convivència escolar i juvenil. Ciberconducta i relacions en la xarxa: ciberconvivència*. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://books.google.es/books?hl=ca&lr=&id=O1pDCQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=relaciones+sexuales+y+nuevas+tecnolog%C3%ADas&ots=yIX5SWcmIN&sig=>

crF2Wi1zl3goMZABQJCryjeaaho#v=onepage&q=relaciones%20sexuales%20y%20nuevas%20tecnolog%C3%ADas&f=false

Iruarrizaga, I. i Sanchez, S. (2009). Noves dimensions, noves addiccions: l'addicional al sexe en internet. *Intervención Psicosocial*, 3(18), 255-268. Consultat 20 desembre 2019, des de <http://scielo.isciii.es/pdf/inter/v18n3/v18n3a06.pdf>

Duran, M. i Martínez, R. (2015). Ciberassatjament mitjançant el telèfon mòbil i internet en les relacions de parella entre els joves. *Comunicar*, 44(22), 159-167. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://www.redalyc.org/pdf/158/15832806017.pdf>

Espinoza, J. (2015). Reconfigurant l'amor: mediació tecnològica i relacions afectives. *Questión: Revista Especializada en Periodismo y Comunicación*, 45(1), 86-95. Consultat 20 desembre 2019, des de http://sedici.unlp.edu.ar/bitstream/handle/10915/44788/Documento_completo.pdf?sequence=1

Cotes, A., Londoño, L., Martínez, S., Nobles, D., Ramos, A. i Santa, G. (2016). Tecnologies de la comunicació i relacions interpersonals en joves universitaris. *En Revista Educación y Humanismo*, 18(30), 14-27. <http://dx.doi.org/10.17081/eduhum.18.30.1311/>

Leggett, C., i Rossouw, P. J. (2014). The impact of technology use on couple relationships: A neuropsychological perspective. *International Journal of Neuropsychotherapy*, 2(1), 44–99. doi: 10.12744/ijnpt.2014.0044-0099

Coyne, S. M. i McDaniel, B. T. (2014). Technoferece: The interference of technology in couple relationships and implications for women's personal and relational well-being. *Psychology of Popular Media Culture*. Doi: 10.1037/ppm0000065

OMS. (2012). *Understanding and addressing violence against woman: Intimate partner violence*. Ginebra, Organització Mundial de la Salut. Consultat 20 desembre

2019, des de https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77432/WHO_RHR_12.36_eng.pdf;jsessionid=D97DDB48A9944E0E87A5CAA2EA6587ED?sequence=1

González, P., Graña, J. i Muñoz, M. (2003). Violència en les relacions de parella entre adolescents i joves: una revisió. *Psicopatologia Clínica Legal i Forense*, 3(3), 23-39. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/981068.pdf>

Garcia, M., Jaén, C., Rivera, S. i Reidl, L. (2017). Violència en la parella a través de Mitjans electrònics en joves mexicans. *Acta d'Investigació Psicològica*, 7, 2593-2605. Consultat 20 desembre 2019, des de [http://www.psicologia.unam.mx/documentos/pdf/actas_ip/2017/Acta_Inv._Psicol._2017_7\(1\)_2593OC02605_Violencia_de_pareja_a_traves_de_medios_electronicos_en_adolescentes_mexicanos.pdf](http://www.psicologia.unam.mx/documentos/pdf/actas_ip/2017/Acta_Inv._Psicol._2017_7(1)_2593OC02605_Violencia_de_pareja_a_traves_de_medios_electronicos_en_adolescentes_mexicanos.pdf)

Gelles, R. J., i Straus, M. A. (1988). *Intimate violence*. Consultat 20 desembre 2019, des de <https://psycnet.apa.org/record/1988-98284-000>

Betz, J. (2018). Violence: Garver's definition and a deweyan correction. *The University of Chicago Press Journals*, 4(87), 339-351. Consultat 20 desembre 2019, des de http://jefftirshfield.com/wp-content/uploads/2018/01/Violence-Garvers-Definition-and-a-Deweyan-Correction_Betz-1977.pdf

Burke, S., Wallen, M., Knox, D. i Vail-Smith, K. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 27(3), 1162-1167. doi:10.1016/j.chb.2010.12.010

Hinduja, S. i Patchin, W. (2011). Electronic dating violence: A brief guide for educators and parents. *Cyberbullying Research Center*, 1-6. Consultat 14 de febrer 2020, des de www.cyberbullying.us

Stets, J. (1991). Psychological aggression in dating relationships: The role of interpersonal control. *Journal of Family Violence*, 1(6), 97 -114. Consultat 14 de febrer 2020, des de

https://www.researchgate.net/profile/Jan_Stets/publication/226945580_Psychological_aggression_in_dating_relationships_The_role_of_interpersonal_control/links/573b018108ae9ace840e7e5a/Psychological-aggression-in-dating-relationships-The-role-of-interpersonal-control.pdf

Nina, R. (2007). Análisis psicosocial sobre las historias de amor. *Revista Puertorriqueña de Psicología*, (18), 62-76. Consultat 14 de febrer 2020, des de http://pepsic.bvsalud.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1946-20262007000100004

Borrajó, E. Calvete, E. i Gámez, M. (2018). Abuso, control y violencia en la pareja a través de internet y los smartphones: características, evaluación y prevención. *Papeles del Psicólogo*, 3(39), 218-227. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://www.redalyc.org/jatsRepo/778/77857281013/html/index.html>

Gaete, V. (2015). Desarrollo psicosocial del adolescente. *Revista Chilena de Pediatría*, 6(86), 436-443. Consultat 14 de febrer, des de https://scielo.conicyt.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0370-41062015000600010

Mesch, G. (2012). Technology and youth. *New directions for youth development*, (135), 97-106. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://rampages.us/haleybuggg/wp-content/uploads/sites/1903/2014/10/SB1.pdf>

Echeburúa, E. (2012). Factores de riesgo y factores de protección en la adicción a las nuevas tecnologías y redes sociales en jóvenes y adolescentes. *Comunicaciones Breves*, 4(37), 435-447. Consultat 14 de febrer 2020, des de https://www.aesed.com/descargas/revistas/v37n4_5.pdf

Jurecic, Q., Poplin, C., Spera, C. i Wittes, B. (2016). Sextortion: Cybersecurity, teenagers, and remote sexual assault. *Technology Innovation*. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/05/sextortion1-1.pdf>

Barrio, A. i Ruiz, I. (2014). Los adolescentes y el uso de las redes sociales. *Revista de Psicología: International Journal of Development and Educational Psychology*,

3(1), 571-576. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://www.redalyc.org/pdf/3498/349851785056.pdf>

Real Academia Espanyola (RAE). (2019). Sexting. Edició Tricentenari. Rae.es. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://dej.rae.es/lema/sexting>

Real Academia Espanyola (RAE). (2019). Cyberbullying. Edició Tricentenari. Rae.es. Consultat 14 de febrer 2020, des de <https://dle.rae.es/acoso>

Magdalena, M. (2017). Adicciones tecnol\u00f3gicas, \u00c2Enfermedad o conducta adaptativa?. *Medisur: Revista de Ciencias M\u00e9dicas*, 15(2), 251-260. Consultat 06 de mar\u00e7 2020, des de <http://scielo.sld.cu/pdf/ms/v15n2/ms14215.pdf>

Echebur\u00fa, E. i P\u00e1ez, D. Puente, A. i Ubillos, S. (2016). Factores de riesgo asociados a la violencia sufrida por la mujer en la pareja: una revisi\u00f3n de meta-an\u00e1lisis y estudios recientes. *Anales de Psicolog\u00eda*, 32(1), 295-306. Consultat 06 de mar\u00e7 2020, des de http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0212-97282016000100034

Stasova, L. i Khynova, J. (2012). Internet social networks as important agents of social inclusion for contemporary children and youth. *EDP: Sciences*, 2, 1-6. Consultat 06 de mar\u00e7 2020, des de https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2012/02/shsconf_shw2010_00032.pdf

Matthew, J., Michele, C., George W. i Ryan, P. (2005). Prevalence and Risk Factors of Intimate Partner Violence in Eighteen U.S. States. *American Journal of Preventive Medicine*, 34(2), 112-118. Consultat 06 de mar\u00e7 2020, des de <http://www.genderbias.net/docs/resources/guideline/Prevalence%20and%20Risk%20Factors%20of%20Intimate%20Partner.pdf>

Edhborg, M., Nahar, Z., Rydstr\u00f6m, L., Ring, L. (2019). Young witnesses of intimate partner violence: screening and intervention. *Global Health Action*, 12, 1-4. Consultat 06 de mar\u00e7 2020, des de <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/16549716.2019.1638054?needAccess=true>

Mola, E. (2019). Coneixements, habilitats, actituds, experiència i formació de les infermeres d'atenció primària davant la violència de gènere. (Tesi doctoral no publicada). Universitat de Girona, Catalunya.

Suárez, P. i Vélez, M. (2018). El papel de la familia en el desarrollo social del niño: una mirada desde la afectividad, la comunicación familiar y estilos de educación parental. *Psicoespacios*, 12(20), 173-197. Consultat 06 de març 2020, des de <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/6573534.pdf>

Almeida, A. (2013). Las ideas del amor de R.J. Sternberg: *la teoría triangular y la teoría narrativa del amor*. (Tesi doctoral no publicada). Universidad Pontificia de Salamanca, Castilla y León.

Álvarez, E., López, S. i Pueyo, A. (2008). Valoración del riesgo de violencia contra la pareja por medio de la SARA. *Papeles del Psicólogo*, 29(1), 107-122. Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos. Madrid, España. Consultat 06 de març 2020, des de <https://www.redalyc.org/pdf/778/77829112.pdf>

McCollum, E., Rosen, K H., Stith, S. M. i Thomsen, C. J. (2004). Treating marital violence within intact couple relationships: Outcomes of multi-couple versus individual couple therapy. *Journal of Marital and Family*, 30(3), 305-318. Consultat 06 de març 2020, des de <http://solutions-centre.org/pdf/StithJMarFamTher2004.pdf>

Yuste, B. (2020). Revista de estudios y juventud. *Jóvenes y generación 2020: Las nuevas formas de consumir información de los jóvenes*, 108, 179-191. Consultat 06 de març 2020, des de http://www.injuve.es/sites/default/files/2017/46/publicaciones/revista108_14-nuevas-formas-consumir-informacion.pdf

(2019). INE: Instituto Nacional de Estadística (Base de Dades). Recuperat de https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925528782&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout

13. Annexes

13.1. Consentiment

Bienvenido/bienvenida,

Le invitamos a participar en un estudio de investigación para un trabajo de fin de grado de Psicología de la UVic-UCC.

Antes de tomar una decisión sobre su participación es importante que entienda por qué se realiza la investigación y que significa. Por favor lea la siguiente información con atención.

Por qué se lleva a cabo el estudio?

El objetivo principal del estudio es conocer las posibles relaciones que se establecen entre el uso de las redes sociales y las conductas de control que se establecen entre una relación de pareja a través de estos dispositivos electrónicos. El estudio ayudará a definir dicha relación y la influencia que tiene un mayor uso de las redes sociales.

¿Qué pasará si decido participar?

Tu participación en el estudio es totalmente voluntaria, anónima y confidencial, y te puedes retirar cuando quieras, sin tener que justificar tu decisión y sin que comporte ningún tipo de perjuicio. Si estás de acuerdo con participar en el estudio, se te pedirá que valides el consentimiento informado aceptando tu participación y que llenes un conjunto de cuestionarios que forman este estudio. El tiempo que tendrás que destinar a responder los cuestionarios es de 15-20 minutos aproximadamente.

Se utilizará la información para los propósitos del estudio. Toda la información que se obtenga será confidencial.

Para proteger tu intimidad la información en lo referente a ti se identificará con un código alfanumérico de forma que sólo el investigador principal tendrá acceso. En la publicación de los resultados del estudio tu identidad permanecerá confidencial. Estos datos se

protegerán de acuerdo con Ley orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de protección de datos de carácter personal y el Reglamento general (UE) 2016/679, de 27 de abril de 2016, de protección de datos (RGPD).

El estudio constará de 17 preguntas respecto a el uso de la redes sociales en las relaciones de pareja.

Información adicional y dirección de contacto

Cualquier duda o aclaración sobre el estudio te puedes dirigir al investigador principal al correo laia.pino@uvic.cat.

Muchas gracias.

***ACEPTACIÓN DE PARTICIPACIÓN** Si decido continuar me comprometo y valido mi participación en el estudio indicado que se está realizando a la UVIC-UCC.

Hay que validar marcando el recuadro correspondiente

He leído y entendido la hoja informativa que me ha sido proporcionada.

Mi participación será confidencial, que no se nombrará mi nombre en ningún informe y que los datos se guardarán de manera segura.

Mi participación en el estudio es totalmente voluntaria. La información que resulte del estudio será difundida a la comunidad científica.

13.2. Enquesta sobre la conducta de control mitjançant l'ús de les noves tecnologies en les relacions de parella

***1. Nombre (Solo las siglas)**

0/4000

***2. Edad**

0/4000

***3. Sexo**

- Femenino
- Masculino
- Otro

***4. Nivel de estudios**

- Sin estudios
- Estudios primarios
- Estudios secundarios
- Bachillerato
- Formación profesional
- Universitarios

***5. ¿Cuántas parejas ha tenido hasta ahora?**

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 o más

***6. ¿Actualmente tiene pareja?**

Si

No

***7. Señala la palabra que mejor describe tu situación actual**

Soltero

Con pareja sin convivir

Con pareja conviviendo

Casado

Separado o divorciado

Viudo / a

***8. Me enfado si veo que mi pareja está en línea y no me contesta enseguida los mensajes**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***9. Siempre estoy pendiente de si mi pareja está en línea en el móvil o conectado / a en las redes sociales.**

Nunca

- Algunas veces
- Frecuentemente
- Siempre

***10. No dejo a mi pareja con algunos / as amigos / as y, si lo hace, me enfado y le / la hago sentir mal.**

- Nunca
- Algunas veces
- Frecuentemente
- Siempre

***11. He hecho eliminar o bloquear amigos / as de las redes sociales o del móvil de mi pareja para que no tenga contacto con ellos / as**

- Nunca
- Algunas veces
- Frecuentemente
- Siempre

***12. Me pongo celoso / a por fotos, comentarios o vídeos suyos en las redes sociales y se los hago eliminar.**

- Nunca
- Algunas veces
-

Frecuentemente

Siempre

***13. Prohíbo que mi pareja tenga contacto con amigos / as del sexo opuesto a través de las redes sociales.**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***14. Reviso el teléfono móvil de mi pareja sin su permiso**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***15. Reviso el correo electrónico de mi pareja sin su permiso**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***16. Reviso las cuentas en redes sociales (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp ...) de mi pareja sin su permiso**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***17. Vigilo las actividades que realiza mi pareja a través de las redes sociales (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp ...)**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***18. Exijo a mi pareja que me entregue sus contraseñas para saber con quién tiene comunicación**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***19. Utilizo las cuentas de las redes sociales de mi pareja sin su permiso**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***20. He obligado a mi pareja a rechazar solicitudes de amigos en las redes sociales (Facebook, YouTube, Instagram, Whatsapp ...)**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***21. En las redes sociales de mi pareja le he insultado o amenazado públicamente o por mensajes privados**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***22. He insultado o amenazado por privado a mi pareja diciéndole que, si corta conmigo, diré o publicaré en las redes sociales cosas personales suyas**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***23. Me enfado si mi pareja sale en alguna fotografía con personas que a mí no me gustan**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre

***24. Le digo a mi pareja como vestirse para que salga bien en las fotos de las redes sociales**

Nunca

Algunas veces

Frecuentemente

Siempre